

Slovenski št. 2 čebelar

letnik CXIII – februar 2011

ISSN 0350-4697

Čebelarji družine Rothschütz

**Uredba o izvajanju Programa ukrepov
na področju čebelarstva 2011-2013**

Sheme kakovosti v Republiki Sloveniji in EU

IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME IN TRGOVINA

Enostavno polnjenje
medu v kozarce s
polnilno napravo.

ČEBELJE POGAČE MEDOPIP

Pakiranje v vrečkah po 1 kg v 20 kg kartonih.

Delovni čas trgovine:
od ponedeljka do petka:
9.00 - 12.00 in 13.00 - 17.00
ob sobotah:
9.00 - 12.00

Logar

**NAROČENO BLAGO VAM
LAHKO ODPOŠLJEMO
S PAKETNO POŠTO.**

Kuhalnik voščin okrogli
s parnim uparjalnikom.

**ČEBELARSKA OPREMA -
VSE NA ENEM MESTU**

Kuhalnik voščin in korito za
razkuževanje na plin.

Toplotna komora za segrevanje medu.

Čistilna posoda za sterilizacijo
in gretje voska.

Lastna izdelava satnic -
BIO čebelarstva.

Nudimo vam
AŽ in LR
BIO satnice
s certifikatom.

LOGAR TRADE d.o.o.

Poslovna cona A 41, 4208 Šenčur

tel.: 04 251 94 10, info@logar-trade.si, www.logar-trade.si

Pri gotovinskem nakupu čebelarске opreme v vrednosti nad 50 EUR
priznamo čebelarjem z veljavno čebelarско izkaznico **4% popusta.**

UVODNIK

Spoštovane članice in cenjeni člani!

V tem obdobju v naših čebelarških društvih potekajo občni zbori, na katerih pregledamo delo, opravljeno v minulem letu, in si zadamo naloge za naprej. Ob tej priložnosti tudi obnavljamo svoje članstvo v naših društvih in v naši stanovski društveni organizaciji – Čebelarški zvezi Slovenije. Čebelarji v Sloveniji smo že skoraj stoletje in pol dobro in trdno organizirani in glede tega brez dvoma sodimo ob bok drugim evropskim čebelarškim organizacijam. Naši predniki so zaradi splošnega napredka v čebelarstvu in odgovornosti do čebel zavzeto ustanavljali čebelarška združenja in jih za uresničevanje skupnih interesov leta 1898 povezali v osrednjo slovensko čebelarško organizacijo, ki brez prekinitve deluje še danes. Ves čas, tudi v težkih časih obeh svetovnih vojn, so izdajali glasilo Slovenski čebelar, ki je bilo in je usmerjevalec čebelarške strokovnosti in napredka. Na vse to smo lahko ponosni tudi v zdajšnjih vihravih časih.

Zakaj toliko govorim o preteklosti? Naše zdajšnje delo in dosežki brez dvoma temeljijo na delu naših predhodnikov. Njihovo delo spoštujemo in ga kot dobri gospodarji plemenitimo za uspešen razvoj našega čebelarstva.

Pogosto se sprašujem, kaj je tisto, kar povezuje čebelarje. Menim, da je to najprej naš odnos do kranjske čebele, te v naravo vpete radodarne žuželke, katere življenja ne bomo nikoli dovolj poznali. Čebela leti, mi pa moramo upoštevati njene lastnosti in potrebe, zato smo čebelarji na določenem območju med seboj hote ali nehote sodelavci – gojitelji čebel.

Zaradi spoznavanja življenja in vzreje čebel smo čebelarji učeči se ljudje. Naše čebelarstvo znanje in izkušnje pridobivamo s stalnim izobraževanjem in usposabljanjem ter z izmenjavo izkušenj. Kaj bi lahko naredili na tem področju, če ne bi bili med seboj prijatelji in če ne bi bili dobro organizirani? Čebelarji pa imamo do družbe tudi svoje zahteve, ki jih namesto nas ne bo uresničeval nihče. Te zahteve morajo biti dandanes, ko je čebelarjenje

Fotografija na naslovnici: Čebele na cvetovih pomladanskega žafrana (*Crocus vernus*), ki čebelam zgodaj spomladi daje dobro medicinsko in odlično pelodno pašo. Rastišče žafrana na fotografiji leži na Veliki planini.

Foto: Franc Šivic

UVODNIK

Anton Tomec 37

IZ ZNANOSTI IN PRAKSE

Vlado Auguštin: Kumafos – kako se ga znebiti? 39
 Andreja Kandolf in Nataša Lilek: Kakovost in varnost slovenskega medu v interni kontroli za leto 2010 40
 Milan Meglič: Sheme kakovosti v Republiki Sloveniji in EU 43
 Marko Borko: Evropski parlament o razmerah v čebelarstvu 47
 Mojca Korošec: Mednarodno ocenjevanje ekološkega medu BioMiel 2010 48
 Franc Šivic: Novice iz sveta 49

IZ PRAKSE ZA PRAKSO

Janko Goričan: Delovanje koroških terenskih svetovalcev 51

DELO ČEBELARJA PO MESECIH

Miha Štular: Čebelarjeva opravila v februarju 52

VETERINARSKI NASVETI

Anita Vraničar Novak, dr. vet. med.: Veterinarski nasvet 54

ZGODOVINA ČEBELARSTVA

Janez Gregori: Čebelarji družine Rothschild 56

Marjan Papež: Franc Francis Jager – duhovnik in priznani čebelarški strokovnjak v ZDA v prvi polovici 20. stoletja 58

OBLETNICE

DOGODKI IN OBVESTILA 61

OBVESTILA ČZS 65

MALI OGLASI 74

OSMRTNICE 75

INDEX

EDITORIAL

Anton Tomec 37

FROM SCIENCE AND PRACTICAL WORK

Vlado Auguštin: Coumaphos – How To Get Rid Of It? 39
 Andreja Kandolf and Nataša Lilek: Quality and Safety of Slovenian Honey in the Internal Control for the Year 2010 40
 Milan Meglič: Quality Schemes in the Republic of Slovenia and the European Union 43
 Marko Borko: European Parliament on Circumstances in Beekeeping 47
 Mojca Korošec: International Organic Honey Assessment BioMiel 2010 48
 Franc Šivic: World News 49

PRACTICAL ADVICE FOR PRACTICAL USE

Janko Goričan: The Activities of Carinthian Field Advisers 51

BEEKEEPER'S WORK THIS MONTH

Miha Štular: Beekeeper's Chores in February 52

VETERINARY ADVICE

Anita Vraničar Novak, (PhD Vet. Med.): Veterinary Advice for February 54

HISTORY OF BEEKEEPING

Janez Gregori: Beekeepers of the Rothschild Family 56

Marjan Papež: Franc Francis Jager – Priest and Acknowledged Beekeeping Expert in USA in the First Half of Twentieth Century 58

ANNIVERSARIES

NEWS AND EVENTS 61

ANNOUNCEMENTS BY BEEKEEPING ASSOCIATION OF SLOVENIA

65

SMALL ADS 74

OBITUARIES 75

Spoštovane članice in cenjeni člani!

V tem obdobju v naših čebelarških društvih potekajo občni zbori, na katerih pregledamo delo, opravljeno v minulem letu, in si zadamo naloge za naprej. Ob tej priložnosti tudi obnovljamo svoje članstvo v naših društvih in v naši stanovski društveni organizaciji – Čebelarški zvezi Slovenije.

Čebelarji v Sloveniji smo že skoraj stoletje in pol dobro in trdno organizirani in glede tega brez dvoma sodimo ob bok drugim evropskim čebelarškim organizacijam. Naši predniki so zaradi splošnega napredka v čebelarstvu in odgovornosti do čebel zavzeto ustanavljali čebelarška združenja in jih za uresničevanje skupnih interesov leta 1898 povežali v osrednjo slovensko čebelarško organizacijo, ki

brez prekinitve deluje še dandanes. Ves čas, tudi v težkih časih obeh svetovnih vojn, so izdajali glasilo Slovenski čebelar, ki je bilo in je usmerjevalec čebelarške strokovnosti in napredka. Na vse to smo lahko ponosni tudi v zdajšnjih vihravih časih.

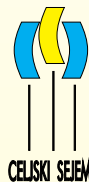
Zakaj toliko govorim o preteklosti? Naše zdajšnje delo in dosežki brez dvoma temeljijo na delu naših predhodnikov. Njihovo delo spoštujemo in ga kot dobri gospodarji plemenitimo za uspešen razvoj našega čebelarstva.

Pogosto se sprašujem, kaj je tisto, kar povezuje čebelarje. Menim, da je to najprej naš odnos do kranjske čebele, te v naravo vpete radodarne žuželke, katere življenja ne bomo nikoli dovolj poznali. Čebela leti, mi pa moramo upoštevati njene lastnosti in potrebe, zato smo čebelarji na določenem obmo-

Čebelarška zveza Slovenije, Javna svetovalna služba v čebelarstvu in družba Celjski sejem, d. d., vabijo na

34. državni čebelarški posvet in mednarodno prodajno razstavo, ki bosta 19. in 20. marca 2011 v Celju

Celjsko sejmišče je v začetku pomladi že tradicionalno gostitelj čebelarjev iz domovine in tujine. Tudi letos bodo Čebelarška zveza Slovenije, Javna svetovalna služba v čebelarstvu in družba Celjski sejem, d. d., pripravile 34. državni čebelarški posvet in mednarodno prodajno razstavo. Prireditvi bosta potekali v soboto in nedeljo, 19. in 20. marca 2011.

V okviru dvodnevne državnega posveta imajo čebelarji iz Slovenije in tujine možnost za izmenjavo izkušenj in znanja o najaktualnejših temah s področja čebelarstva. Osrednja tema prvega dne 34. državnega čebelarškega posveta bo ekološko čebelarjenje, drugega pa dobra čebelarška praksa.

Ob tej priložnosti bosta razglašena tudi najboljša inovacija in najbolj izdelana AŽ- in LR-panj.

SOBOTA, 19. marca 2011

- 8.00: ODPRTJE RAZSTAVE
- 9.00–9.30: Promocijski film ČEBELARSKI TURIZEM
- 9.30–9.45: Odprtje posvetovanja in pozdravni govori predsednika ČZS in gostov.
- 9.45–12.45: OSREDNJA TEMA: EKOLOŠKO ČEBELARJENJE

NEDELJA, 20. marca 2011

- 8.00: ODPRTJE RAZSTAVE
- 9.00–9.30: Promocijski film ČEBELARSKI TURIZEM
- 9.30–13.30: OSREDNJA TEMA: DOBRA ČEBELARSKA PRAKSA

Ob srečanju čebelarjev bodo na sejmišču potekali še trije sejmi: FLORA, POROKA in ALTERMED.

Vlado Auğuštin*

Kumafos – kako se ga znebiti?

Že tisočletja povsod po svetu gojijo kult medu. Med je bil stoletja edino sladilo, zato je bil zelo pomemben del prehrane, mitologije, kulture in medicine. Veljal je za hrano bogov. Dandanes si to dobrino predstavljamo kot dragoceno hrano živalskega izvora, ki jo čebele pripravljajo bodisi iz nektarja bodisi iz mane v taki obliki, da je primerna tudi za človeka. Vsi uporabniki imajo med za naravno čist in biokemično neoporečen proizvod čebel, ki ga je mogoče uporabljati kot hrano ali za lajšanje zdravstvenih težav.

Da se med ne bi izneveril tradicionalnemu pričanju o hrani bogov, smo čebelarji pred pomembno nalogo – pridelati med brez nevarnih ostankov kemičnih sredstev. Ta smo čebelarji zaradi več kot 30 let trajajočega boja proti pršici *Varroa destructor* prisiljeni vnašati v čebelje panje, saj varoje sesajo hemolimfo čebel ter s tem zmanjšujejo njihovo vitalnost in življenjsko dobo. Posredna škoda nastaja še s prenašanjem različnih povzročiteljev bakterijskih, virusnih in glivičnih bolezni v čebelje družine. Ker so vsa sredstva za zatiranje varoj v večjih odmerkih škodljiva tudi za čebele, ker večina sredstev ne vpliva na varoje v pokriti čebelji zalegi in ker varoje proti večini sredstev v nekaj letih razvijejo odpornost, je zatiranje te pršice zelo zahtevno opravilo. Ker je za ta namen na voljo le majhno število sredstev, ki so laboratorijsko in klinično preizkušena, čebelarji pogosto uporabljajo različna sredstva, ki ogrožajo zdravje čebel, čebelarja in porabnika, hkrati pa povečujejo možnost pojava odpornosti varoj na posamezno učinkovino.

Največja težava je v tem, da lahko sredstva za zatiranje varoj ob nepravilni uporabi puščajo nevarne ostanke v medu in drugih čebeljih pridelkih. Glede ostankov v čebeljih pridelkih je še posebej nevarna kemična snov kumafos, ki je sestavina sredstva s trgovskim imenom CheckMite. Prav ta snov je bila na podlagi operativnega programa zatiranja varoze čebel leta 2010 uporabljena kot učinkovina v sredstvu za zatiranje varoj. CheckMite so plastični trakovi, ki vsebujejo 10 % aktivne sestavine kumafos. Gre za izjemno učinkovito sredstvo, ki ga uporabljajo tudi za uničevanje malega panjskega hrošča *Aethina tumida*. Glede na to, da CheckMite uničuje tega škodljivca, ki je približno petkrat večji od varoje, je učinkovitost pri varojah več kot pričakovana.

Kumafos je organotiofosforni akaricid in insekticid ter velja za eno izmed najnevarnejših sredstev, ki jih uporabljamo v čebelarstvu. Njegove ostanke v medu opredeljuje Uredba Komisije (ES), št. 37/2010, z dne 22.12.2009, o farmakološko aktivnih snoveh in njihovi razvrstitvi glede mejnih vrednosti ostankov v živilih živalskega izvora (Ur. l. ES, št. L15/2010). Mejna vrednost (MRL) za kumafos v medu je 0,1 mg/kg. Način delovanja kumafosa je enak načinu delovanja živčnih bojnih strupov, to je zaviranje delovanja encima acetilholinesteraza. Njegova naloga je razgrajevanje – nevtralizacija acetilholina. Kopičenje zalog acetilholina v organizmu povzroči paralizo in pogin zajedavca, zato odpadejo s čebel že nekaj ur po zatiranju.

Kumafos spada med lipofilne substance, ki se aktivno vežejo z voskom. To potrjuje visoka vrednost Koc = 18.000 ml/g (<http://sitem.herts.ac.uk/aeru/iupac/181.htm/>), ki kaže na možnost velike akumulacije kumafosa v organski masi oziroma v vosku. Tako se to sredstvo kopiči v čebeljem vosku ter se prek nog in teles čebel širi po celotnem panju in celotni čebelji družini. Vsa notranja mesta čebeljega panja, po katerih se gibljejo čebele (okvirji, podnice, pokrovi, matične rešetke), so namreč prevlečena s tankim slojem voska. Lipofilne substance – kumafos, ki jih najdemo prav na takšnih mestih, pa z njih počasi prehajajo na druge čebelje proizvode, kot so med, deviški vosek in propolis. Še posebej propolis je zelo dovzeten, s tem pa tudi za onesnaženje.

Tega se očitno zavedajo tudi pri proizvajalcu sredstva CheckMite, saj so v navodilih predpisali, da je treba pred začetkom ciklusa zatiranja varoj s tem sredstvom – ta traja 42–45 dni – iz panja odstraniti

Foto: dr. Janko Božič

* svetovalec JSSČ za tehnologijo

mediščne naklade oziroma mediščno satje ter ga vrniti šele 14 dni potem, ko smo iz panja odstranili plastične trakove s kumafosom. Pri nakladnih panjih z izjemo shranjevanja mediščnih naklad na hladnem ta postopek ne bi smel biti večji problem, drugače pa je pri AŽ-panjih. Pojavlja se namreč vprašanje, kam z mediščnimi sati v obdobju največje vročine in kakšen smisel ima to početje. Ker je v tehnologiji čebelarjenja z AŽ-panjem »Preussova metoda premeščanja satov« še vedno železno pravilo, so naslednje leto v vsakem primeru »kontaminirani« plodiščni sati v medišču.

Da je zadeva postala zelo resna in skrb zbujajoča, nas opozarjajo ugotovitve lani opravljene analize na ostanke kumafosa v vosku, v 40 čebelarstvih v Sloveniji. Ugotovljeno je bilo, da vosek, ki je bil v letu 2010 izpostavljen zatiranju varoj s sredstvom CheckMite, vsebuje povprečno po 4,64 mg kumafosa/kg. Natančneje: vosek, ki je bil odvzet iz mediščnih satov, vsebuje povprečno po 2,2 mg kumafosa/kg, vosek iz plodiščnih satov pa 9,6 mg kumafosa/kg. Prav tako je bilo ugotovljeno, da tudi vosek, ki leta 2010 ni bil izpostavljen zatiranju varoj s sredstvom CheckMite, vsebuje povprečno po 1,15 mg kumafosa/kg, ostanke pa so bili ugotovljeni celo v novih, še neuporabljenih satnicah.

Ko koncentracija kumafosa v vosku doseže vrednost 1 mg/kg (Kochansky, 2001), ta začne prehajati v med. Ker so analize pokazale visoke vrednosti kumafosa v vosku in s tem tudi možnost kontaminacije medu, moramo za zaščito kakovosti medu sprejeti hitre in učinkovite ukrepe. Največji problem je v tem, da kumafosa iz voska ne moremo izločiti niti s čiščenjem niti s topljenjem. Da se znebimo ostankov kumafosa v čebelarstvu, svetujemo, da:

- zatirate varoje s kemičnimi sredstvi, ki niti v vosku niti v medu dolgotrajno ne puščajo nevarnih in strupenih ostankov;

- izdelujete satnice iz neobremenjenega voska, to je iz trotovine, divje gradnje ali iz medenih pokrovcov. Takšno ločeno kroženje voska je nekoliko težje uveljaviti, vendar so nas razmere prisilile k temu. Na tržišču že obstajajo proizvajalci satnic, ki so specializirani tudi za izdelovanje satnic iz manjših količin prinesenega voska;
- sami doma izdelujete satnice iz neobremenjenega voska. Na tržišču obstaja kar nekaj ponudnikov opreme, s katero lahko predelamo vosek in iz njega izdelamo satnice brez nevarnih ostankov;
- kupujete satnice brez ostankov kemičnih sredstev za zatiranje varoj. Na tržišču obstajajo tudi satnice, za katere je mogoče dobiti certifikat o neoporečnosti. Izogibajte se trgovcev, ki vam ponujajo poceni vosek brez jamstva, da ta ni onesnažen. Najslabše je, če svoj neoporečen vosek zamenjate za satnice, ki so čezmerno onesnažene;
- pridobivate med iz deviškega satja. V AŽ-panjih je to zelo težavna naloga, v nakladnih panjih pa postaja to že rutina;
- predelate staro satje in onesnažen vosek v proizvode, ki niso za humano uporabo, voska pa ne oddajate v predelavo za satnice, saj boste tako kumafos znova vrnili v obtok.

Čebelarji, zavedajmo se, da so vosek in satnice posoda za med. Glede na to v njih ne sme biti nikakršnih sledi kakršnih koli kemičnih sredstev. Med je že od nekdaj veljal za hrano za bogove in prav bi bilo, če bi ta sloves ohranil tudi prihodnje. ■

Viri:

- Kochansky, J., Wilzer, K., Feldlaufer, M. (2001): *Comparison of the transfer of coumaphos from beeswax into syrup and honey*. Apidologie 32, str. 119–125.
- VF-NVI (2010): Operativni program zatiranja varoze za leto 2011.
- ZZV-MB (2010): Preiskave vzorcev voska in medu.

Kakovost in varnost slovenskega medu v interni kontroli za leto 2010

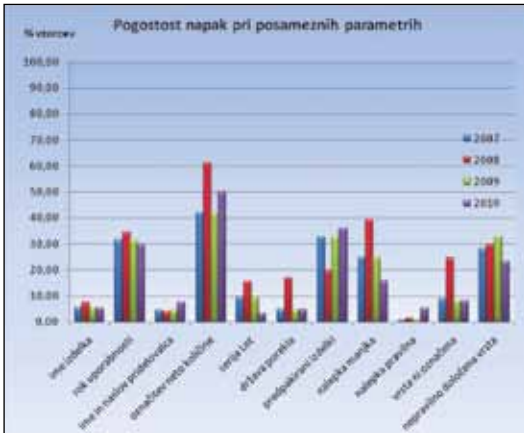
Andreja Kandolf in Nataša Lilek*

Uvod

Čebelarji imamo že od leta 2005 možnost, da v okviru interne kontrole medu, ki poteka v skladu z **Uredbo o izvajanju Programa ukrepov na področju čebelarstva v RS**, med oddamo v analizo.

V teh letih je bilo v interno kontrolo vključenih več kot 600 vzorcev medu. Izvajali smo analize, ki jih zahteva Pravilnik o medu (Ur. l. RS, št. 31/04, št. 89/04), to pa so: vsebnost vode, vsebnost hidroksimetilfurfurala (HMF), vsebnost prostih kislin, vsebnost netopnih snovi in vsebnost sladkorjev, pa tudi vrednost električne prevodnosti in aktivnost

* svetovalki JSSČ za zagotavljanje varne hrane

Graf 1: Odstotek neustreznih vzorcev po posameznem parametru

diastaznega števila. Določali smo še vrsto medu ter vsebnost ostankov sredstev za zatiranje varoj v medu. Analize, ki jih določa Pravilnik o medu, smo izvajali v našem laboratoriju, kjer smo ob pomoči strokovnjakov z Biotehniške fakultete določali tudi vrsto medu, vsebnost ostankov v medu pa so analizirali različni izvajalci, v zadnjih letih Kmetijski inštitut Slovenije. Lani smo določali vsebnost razpadnih produktov amitraza, in sicer zato, ker so čebelarji leta 2009 za zatiranje varoj po večini uporabljali Apivar, katerega aktivna učinkovina je amitraz.

Kemična sredstva puščajo ostanke v medu, zato je zanje predpisana najvišja mejna vrednost ostankov (MRL), ki nam pove, kolikšna je najvišja mejna vrednost ostankov v živilu, da je to še vedno varno. Sredstva, za katerega ni določena najvišja mejna vrednost ostankov (MRL), ni dovoljeno uporabljati pri pridelavi živil. Obstaja pa nekaj izjem in za čebele so to: flumetrin (Bayvarol), timol (Apiguard) ter mra-vljinska, mlečna in oksalna kislina.

Označevanje medu in določanje botaničnega izvora

Ta analiza je namenjena kot pomoč čebelarjem pri določanju vrste medu. V skladu s Pravilnikom o medu lahko izraz med dopolnimo z navedbo cvetov ali rastlin, če med v celoti ali delno izhaja iz navednega izvora in ima njegove senzorične, fizikalno-kemične in mikroskopske lastnosti. Za določanje vrste medu so pomembne senzorična in pelodna analiza ter vrednost električne prevodnosti, to pa potrjujejo tudi naše ugotovitve.

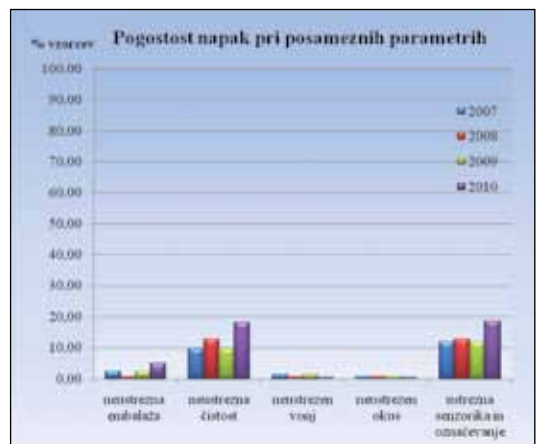
V letu 2010 čebelarji niso sami določali vrste pri 8 % vzorcev medu, temveč so za pomoč prosili nas, pri kar 23,31 % vzorcev pa so čebelarji med napačno deklarirali, kaže da je napredek v primerjavi s prejšnjimi leti majhen. Čebelarjem svetujemo, naj

za določitev vrste medu prosijo za pomoč, saj je napačna označitev zavajanje porabnikov. Pri določitvi izvora medu vam lahko svetuje terenski svetovalec, ki lahko na podlagi meritve električne prevodnosti določi, ali je med nektarnega ali manovega izvora, upoštevati pa mora tudi izjemi, kot sta kostanjev in lipov med. Določitev vrste pri tistih medovih, ki niso tipični za posamezno vrsto, je lahko precej težavna celo z laboratorijsko analizo. Pravilnik o medu je pomanjkljiv, saj ne predvideva mešanih medov, torej tistih, ki so tako manovega kot nektarnega izvora.

Opozoriti moramo tudi na pravilnost nalepk za med. Razmere pri tem so precej kritične, saj je bilo pravilno označenih samo približno 24 % vzorcev, 15 % vzorcev ni bilo označenih, preostali pa niso bili označeni ustrezno. Od napačno označenih vzorcev ima približno 50 % vzorcev napačno označeno neto količino, ta največkrat ni zapisana z ustrezno velikimi številkami, približno 30 % vzorcev pa ima napačno označen rok uporabnosti. Ta je največkrat zapisan z besedami *Uporabno najmanj do*, temu pa sledi samo letnica. Če rok uporabnosti označujemo na ta način, potem mora letnici slediti točen datum, ki vključuje dan, mesec in leto. Razmere na področju označevanja medu se kljub objavam o tej temi in kljub enotnim nalepkam niso občutno izboljšale. V letu 2010 je bilo v primerjavi z letom prej pravilno označenih samo 12 % vzorcev več. Razlika v označevanju v obdobju od leta 2007 do 2010 prikazuje graf 1.

Senzorična ocena medu

Prav tako čebelarji v analizo še vedno prinesejo med v neustrezni embalaži in med, ki ni ustrezno čist, prejeli pa smo tudi posamezne vzorce z vonjem, aromo in okusom, ki za med niso tipični (graf 2).

Graf 2: Odstotek neustreznih vzorcev po posameznem parametru

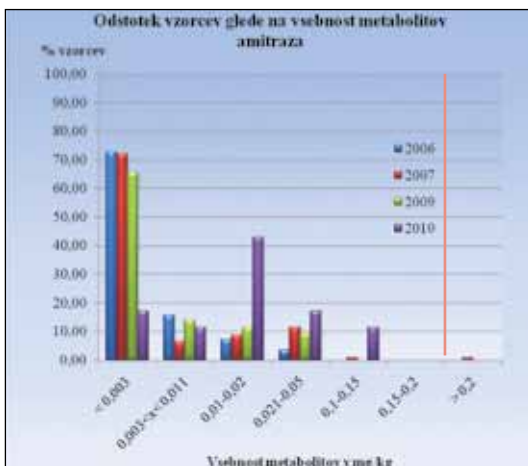
Ostanki v medu

Namen te vrste analiz je spremljati, kako kemična sredstva za zatiranje varoj onesnažujejo slovenski med. Analize dveh razpadnih metabolitov amitraza kažejo, da se je njuna vrednost leta 2007 v primerjavi z letom 2006 povečala. Obe leti ju je sicer približno 70 % vzorcev vsebovalo pod mejo detekcije (manj kot 0,002 mg/kg), torej ju v medu nismo našli, vendar je bila najvišja vsebnost vsote teh dveh metabolitov leta 2006 0,03 mg/kg, leta 2007 pa kar 0,219 mg/kg.

Leta 2008 nobeden od analiziranih vzorcev medu ni dosegel najvišje mejne vrednosti ostankov amitraza, v 12 % analiziranih vzorcev je bilo mogoče zaznati samo sledove razpadnih produktov amitraza, en vzorec pa je vseboval 0,07 mg/kg ksilidina. V vzorcih iz leta 2009 je bila vsebnost razpadnih produktov amitraza pod mejo detekcije (ta je bila 0,003 mg/kg) v nekaj več kot 65 % vzorcih, leta 2010 pa je bilo takšnih vzorcev samo 17,14 % – razlika je torej zelo velika. Leta 2010 se je torej povečalo število vzorcev, ki vsebujejo več kot 0,01 mg/kg razpadnih produktov amitraza, saj je bilo takih vzorcev kar 71,43 %, še leto prej pa jih je bilo samo 20,7 %.

Leta 2009 je bila najvišja vsebnost razpadnih produktov amitraza 0,049 mg/kg, leta 2010 pa 0,1 mg/kg, torej vsaj dvakrat več kot v vzorcih, iztočnin leti prej. Vsebnost metabolitov amitraza sicer ni bila nikoli višja od najvišje mejne vrednosti ostankov (MRL) – po evropski uredbi je ta 0,2 mg/kg.

Razlog za omenjene vrednosti je najverjetneje množična uporaba Apivara, ki vsebuje aktivno snov amitraz, za poletno zatiranje varoj leta 2009. Na podlagi teh rezultatov letos pričakujemo povečano vsebnost kumafosa v medu, saj so čebelarji leta 2010 množično uporabljali CheckMite, katerega aktivna snov je kumafos.

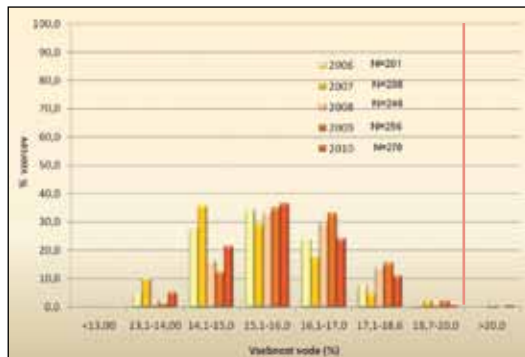

Graf 3: Odstotek vzorcev glede na vsebnost razpadnih produktov amitraza

Fizikalno-kemijski parametri medu

Vsebnost vode v medu

Določanje vsebnosti vode v medu je ena izmed najpomembnejših meritev pri analizi medu, saj je vsebnost vode eno izmed meril za določanje kakovosti medu.

Graf 4: Odstotek vzorcev glede na vsebnost vode v medu

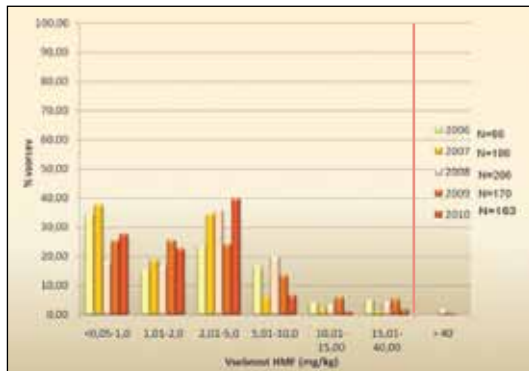
Leta 2010 je največ vzorcev medu vsebovalo od 15,00 do 16,00 % vode. Predpisano vrednost za vsebnost vode v medu višje kakovosti (po internem pravilniku ČZS) 18,6 % so presegli samo štirje vzorci medu. Iz grafa je razvidno, da je bila vsebnost vode v medu, ki je bil pridelan med leti 2006 in 2010 v Sloveniji, od 14,00 do 17,00 %. Velika večina vzorcev je v teh letih izpolnjevala tudi zahteve internega pravilnika ČZS, ki dovoljuje največ 18,6 % vode v medu. Iz rezultatov je razvidno, da čebelarji nimamo problemov pri ugotavljanju, ali je med zrel za točenje ali ne.

Vsebnost HMF v medu

Vsebnost HMF v svežem medu je izjemno majhna, povečuje pa se ob dolgotrajnejšem skladiščenju in segrevanju medu na več kot 40 °C.

Vsebnost HMF je bila leta 2010 nižja od 15 mg/kg (kot to predpisuje interni pravilnik ČZS) kar v 98,42 % vzorcev medu. Zelo nizke vrednosti HMF so kazale na to, da je bil med svež, pa tudi to, da se čebelarji zavedamo pomembnosti pravilnega skladiščenja medu in s tem ohranjanja njegove kakovosti.

Tudi iz grafa pregleda vsebnosti HMF po letih je razvidno, da ta v obdobju od leta 2006 do 2010 ni bila posebej problematična. Velika večina vzorcev je vsebovala manj kot 5,00 mg/kg HMF. Velika večina vzorcev medu pa je izpolnila tudi interno merilo ČZS (manj kot 15 mg/kg). Kljub dobrim rezultatom pa moramo čebelarji še naprej veliko pozornosti nameniti pravilnemu skladiščenju in utekočinjanju medu.

Graf 5: Odstotek vzorcev glede na vsebnost HMF v medu

Preostale analize po Pravilniku o medu (2004)

Vsi preostali fizikalno-kemijski parametri medu, ki smo jih določali v laboratoriju ČZS, so bili v skladu s Pravilnikom o medu (2004).

Sklep

V zadnjem letu je bil v primerjavi s prejšnjimi leti opazen majhen napredek pri označevanju medu, glede fizikalno-kemijski lastnosti je stanje v vseh letih bolj ali manj enako in zadovoljivo, glede ostankov

metabolitov amitraza v medu pa so se ti v medu iz leta 2010 po pričakovanju zelo povečali.

Čebelarje pozivamo, da se pri svojem delu še naprej ravna po Smernicah dobrih higienskih navad v čebelarstvu na načelih sistema HACCP, saj le z doslednim upoštevanjem teh skrbijo za kakovost in varnost pridelanega medu ter zagotavljajo sledljivost pridelkov. Posebno pozornost naj namenijo pravilnemu označevanju medu. Na voljo so enotne nalepke za med, za katere vam omogočamo tudi dotisk vaših podatkov, s tem pa se izognemo, da so podatki na nalepkah nečitljivi in izbrisni. Posebno pozornost je treba nameniti tudi določanju vrste medov, saj je napačno označena vrsta medu zavajanje potrošnika.

Zaradi povečanja metabolitov sredstev za zatiranje varoj v letu 2010 pa pozivamo vse čebelarje, da za zatiranje varoj uporabljajo registrirana dovoljena sredstva v skladu z navodili proizvajalca oz. navodili veterinarjev. Poleg tega naj izvajajo apitehnične ukrepe in se za zatiranje varoj usmerjajo k uporabi sonaravnih sredstev, saj bomo le na ta način zmanjšali vsebnost ostankov akaricidov v medu. Za dodatno svetovanje se vedno lahko obrnete na terenske svetovalce ali svetovalce JSSČ. ■

Sheme kakovosti v Republiki Sloveniji in EU

Milan Meglič

Uvod

Čebelarstva zveza Slovenije (ČZS) se je za usmeritev v kakovost odločila leta 1999 z vzpostavitvijo Kolektivne blagovne znamke (KBZ) »Slovenski med kontrolirane kakovosti«, saj si je s tem predpisala višje kakovostne zahteve, kot jih je določal Pravilnik o medu. Zunanja kazalnika nadstandardnih zahtev sta bila npr. manj vode v medu in nižja vrednost HMF. Slovenski čebelarji so brez dvoma zmogli zagotavljati nadstandard, to pa dokazujejo že od vsega začetka delovanja sistema KBZ. Nosilni steber KBZ so bile (in so še vedno) Smernice dobre čebelarske prakse, ki so čebelarje usmerjale v izboljševanje proizvodnega procesa in v ohranjanje kakovosti medu. Pri uvajanju DČP v prakso so čebelarjem pomagali izšolani pregledniki za med.

Dobra čebelarska praksa (DČP, 1999) je bila zasnovana na podlagi filozofije obvladovanja tveganj. Smernice DČP so obravnavale predvsem ureditev okolice čebelnjaka in red v čebelnjaku, poudarjale

so pomembnost kakovosti satja, skladiščenja in zaščite satja ter tudi načina čebelarjenja. Poleg tega so opozarjale, da v med ne smejo preiti ostanki predelane sladkorne raztopine, da je varoje dovoljeno zatirati samo z registriranimi sredstvi, priporočale so pridobivanje medu v čim mlajšem, po možnosti deviškem satju, ter svarile, da je primerno točiti samo zrel med. Vsebovale so tudi priporočila, kako pripraviti prostor za točenje medu, kako polniti kozarce z medom, kako jih pravilno označiti itd. Vsak, ki se je vključil v sistem KBZ, se je moral zavezati, da bo upošteval Smernice DČP. Čeprav ni bilo zunanega nadzora, je večina uporabnikov KBZ med pridobivala po pravilih KBZ, bilo pa je tudi nekaj izjem, ki jih je pozneje izločil čas. Leta 2006 je ČZS sprejela »Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu na načelih sistema HACCP«, v katerih so bile povzete vse usmeritve iz DČP.

ČZS se je v sistem KBZ »Slovenski med kontrolirane kakovosti« dalj časa trudila privabiti tudi zunanji

nadzor, saj bi si blagovna znamka s tem zagotovila večjo vrednost. Po nasvetu sodelavcev Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP) se je ČZS najprej odločila za zaščito geografskega porekla. Na poznejše spremenjeno priporočilo MKGP je ČZS že posredovano vlogo za zaščito geografskega porekla preoblikovala v vlogo za geografsko označbo. Po pravilih EU geografska označba določa, da mora vsaj ena izmed faz proizvodnje potekati znotraj definiranega geografskega območja. Kljub temu je ČZS v preoblikovani vlogi ohranila vsa merila in zahteve iz vloge za zaščito geografskega porekla, tj. nadstandardna merila in zahtevo, da je treba vse faze proizvodnje, skladiščenja in polnjenja v embalažo opravljati na območju Republike Slovenije.

Porabniki vse pogosteje iščejo blago, ki jim zagotavlja večjo kakovost in višjo stopnjo varnosti. Zato so pri trženju čedalje pomembnejše blagovne znamke, še posebej pa zaščite EU. Tudi zaradi tega si ČZS prizadeva pridobiti pravico do uporabe oznake, ki bo mednarodno prepoznavna in ki bo zagotavljala tudi večjo kakovost. S tem se bodo lahko slovenski čebelarji, seveda tisti, ki bodo to želeli, v okviru EU pridružili vse večji skupini proizvajalcev, ki tovrstne zaščite že uporabljajo kot uspešno tržno orodje.

Več o dejavnostih ČZS za uveljavitev instituta dokumentirane kakovosti, kakršen je blagovna znamka »Slovenski med«, najdete v virih, navedenih na koncu članka. V nadaljevanju so predstavljene sheme kakovosti v Republiki Sloveniji in EU.

Sheme kakovosti v Republiki Sloveniji in EU

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP) je uvedlo sistem certificiranja in spremljanja kakovosti kmetijskih pridelkov oziroma živil, ki imajo zaradi višje kakovosti, geografskega porekla in tradicionalnih oziroma do okolja prijaznejših načinov pridelave posebne lastnosti. Zaradi teh lastnosti je mogoče t. i. kmetijske pridelke oz. živila vključiti v eno izmed shem kakovosti, s tem pa ta pridobijo pripadajoč zaščitni simbol kakovosti. Višjo kakovost zaščitnih proizvodov zagotavljajo in ohranjajo z dodatno kontrolo proizvodnje, imenovano postopek certificiranja. Ta postopek opravlja neodvisen certifikacijski organ, ki deluje v skladu s standardom SIST EN 45011 in ga imenuje MKGP. Pri nas za zdaj za priznanje geografskega porekla, geografske označbe, tradicionalnega ugleda in višje kakovosti obstaja samo en certifikacijski organ, ki ga je imenovalo MKGP, to je Bureau Veritas.

V Sloveniji poznamo dve vrsti zaščit, in sicer nacionalno zaščito in evropsko zaščito. Skupina proizvajalcev mora za zaščite »geografsko poreklo«, »geografska označba« in »tradicionalni ugled« najprej pridobiti zaščito na nacionalni ravni, šele potem

pa jo lahko pridobi tudi na ravni EU. Skupina proizvajalcev, ki se odloči za zaščito »višja kakovost«, pa to lahko stori samo na nacionalni ravni. Nacionalne zaščite in pripadajoči simboli kakovosti so:

Geografsko poimenovanje, geografsko poreklo

Geografsko poimenovanje, geografska označba

Tradicionalni ugled

Višja kakovost

Evropske zaščite in pripadajoči simboli kakovosti so:

1. *Geografsko poimenovanje, zaščiteni poreklo (PGI)*
2. *Geografsko poimenovanje, zaščiteni geografski poreklo (PDO)*
3. *Certifikat posebnega značaja, zajamčena tradicionalna posebnost (TSG)*

Pomen shem kakovosti za slovensko kmetijstvo in porabnika

Ena izmed prednostnih nalog Evropske unije je spodbujati in povečati razvoj proizvodov visoke kakovosti z dodano vrednostjo, kajti le takšni proizvodi bodo zadostili raznovrstno in vse večje povpraševanje evropskih porabnikov in svetovnih trgov. V skladu s skupno evropsko kmetijsko politiko MKGP zadnja leta bolj kot količino poudarja kakovost, predvsem zato, da bi se kmetijski pridelki oziroma živila vključila v sheme kakovosti, ki omogočajo zaščito posebnih kmetijskih pridelkov oziroma živil. Zaradi tega so sheme kakovosti zelo pomembne za razvoj slovenskega podeželja.

Namen teh shem je:

- zaščititi porabnike pred ponaredki in zagotoviti, da kupujejo pristne proizvode višje kakovosti;
- ponuditi porabnikom večjo izbiro in raznovrstnost proizvodov;
- pridelovalcem in predelovalcem omogočiti konkurenčnost na področju kakovosti, saj jim ta omogoča ekonomsko navzočnost na trgu;

- ponuditi manjšim proizvajalcem nove možnosti za prestrukturiranje dejavnosti, saj bo to zagotovilo ohranjanje delovnih mest in s tem tudi poseljenost slovenskega podeželja.

Politika zaščite posebnih kmetijskih pridelkov oziroma živil štiti območja proizvodnje, spodbuja ekološko pridelavo, izboljšuje življenjski standard na teh območjih, oblikuje pridelovalne in predelovalne poti ter vrednoti človeško znanje in delo. Pri zaščiti posebnih kmetijskih pridelkov oziroma živil se moramo zavedati, da

- se proizvod razlikuje od sorodnega po nekih značilnostih glede proizvodnje ali sestave,
- je treba upoštevati predpisana pravila proizvodnje,
- je proizvod podvržen strogi kontroli certifikacijskega organa.

Spodbujanje in proizvodnja zaščiteneh proizvodov visoke kakovosti sta povezana z ekonomskim, socialnim in okoljskim vidikom trajnostnega razvoja. Politika kakovosti, ki jo vodi Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, lahko z dejavnim vključevanjem lokalnih akterjev uspešno prispeva k razvoju podeželja, saj omogoča ohranjanje poseljenosti podeželja, ponuja nove možnosti za prestrukturiranje dejavnosti na podeželju, omogoča ustanavljanje manjših podjetij oz. obratov, ohranja delovna mesta v regiji, poleg tega pa s tipičnimi regionalnimi proizvodi spodbuja tudi razvoj kmečkega turizma ter z ustvarjanjem turističnih poti regionalnih kakovostnih proizvodov omogoča ustvarjanje dodatne turistične ponudbe na podeželju.

Zaščiteni slovenski kmetijski pridelki oz. živila

Geografsko poreklo – Celotna proizvodnja mora potekati v okviru natančno določenega geografskega območja, lastnosti proizvoda pa morajo kazati vpliv geografskega območja (to npr. velja za blagovne znamke Nanoški sir, sir Tolmenc, Bovški sir, sir Mohant, Prekmurska šunka, Ekstra deviško oljčno olje slovenske Istre, Kočevski gozdni med, Piranska sol, Kraški med, Dolenjski sadjavec, Kosteljska rakija, Kraški brinjevec, Gorenjski tepkovec, Brkinska slivovka).

Geografska označba – Vsaj ena od faz proizvodnje mora potekati v okviru določenega geografskega območja, poleg tega pa mora biti nakazana povezava med proizvodom in območjem (to npr. velja za blagovne znamke Kraški pršut, Šebreljski želodec, Zgornjesavinjski želodec, Štajersko bučno olje, Prleško bučno olje, Prleška tunka, Vipavski pršut, Jajca izpod kamniških planin).

Zajamčena tradicionalna posebnost – tradicionalni ugled – Zagotovljen mora biti tradicionalen način proizvodnje ali sestave proizvoda oziroma uporabljene tradicionalne surovine (to npr. velja za blagovne znamke Prekmurska gibanica, Idrijski žlikrofi, Belokranjska povitica, Prosta povitica, Belokranjska pogača).

Višja kakovost – Proizvod ima specifične lastnosti, ki so boljše od istovrstnih kmetijskih pridelkov oziroma živil in odstopa od njihove minimalne kakovosti (teletina blagovne znamke Zlato zrno, prosta reja piščancev Perutnine Ptuj, reja prašičev za meso blagovne znamke PIGI, reja piščancev za meso blagovne znamke Domači gorički piščanec, med z vsebnostjo vlage največ 18 % in HMF največ 15 mg/kg medu, pirino zrnje in pirina moka lzida).

V okviru možnih shem je tako z »geografskim poreklom« zaščiteneh 14 kmetijskih pridelkov, z »geografsko označbo« je zaščiteneh sedem kmetijskih pridelkov oziroma živil, s »tradicionalnim ugledom« pet kmetijskih pridelkov in z »višjo kakovostjo« šest kmetijskih pridelkov. Od 32 zaščiteneh kmetijskih pridelkov jih je ustrezen certifikat prejelo 16, eno živilo pa je v postopku certificiranja.

V postopku pridobivanja zaščite je skupaj 12 kmetijskih pridelkov oz. živil, od tega devet za geografsko poreklo, tri pa za geografsko označbo

Za vsak kmetijski pridelek je ustanovljena skupina proizvajalcev, ki zastopa vse proizvajalce določenega zaščiteneh proizvoda in skrbi za dosledno upoštevanje vseh določil iz specifikacije zaščiteneh proizvoda, ki mora biti v skladu z notranjo kontrolo skupine proizvajalcev. Skupina proizvajalcev izvaja tudi vse oblike obveščanja in pospeševanja prodaje zaščiteneh proizvoda. Namen ustanovitve skupine proizvajalcev je dejavno združiti vse partnerje v verigi za zagotovitev proizvodnje zaščiteneh proizvoda.

inž. JOŽE KUNSTELJ, s. p.

ZAVRTI 41 - 1234 MENGEŠ, telefon: 01 723 70 27,
GSM: 031 893 276, e-pošta: jmkunstelj@volja.net
Izdelujemo: 3-, 4- in 5-satna točila za med s plastičnim sodom ter 4-satna točila za med INOX.
Ponujamo motorje za točila, plastične ventile in posode za med s prostornino 50, 70, 100 litrov. UGODNO!

ANA KUNSTELJ, s. p.

ŠIVILJSTVO KUNSTELJ

ZAVRTI 41 - 1234 MENGEŠ, telefon: 01 723 80 27,
GSM: 031 352 797, e-pošta: jm-kunstelj@volja.net
Izdelujemo: KLOBUKE, KAPE (mreža je odporna na vročino),
ROKAVICE, JOPIČE, KOMBINEZONE IN DRUGO ČEBELARSKO OPREMO.

Promocija simbolov kakovosti Republike Slovenije in EU

S promocijsko kampanjo želi MKGP porabnike seznaniti, da kmetijski pridelki oziroma živila, ki so označeni z uradnimi simboli kakovosti Republike Slovenije in simboli kakovosti EU, zagotavljajo zanesljivo informacijo o kontrolirani kakovosti izdelka in da so pridelani v skladu s zahtevanimi standardi. Na ta način želi MKGP porabnike tudi seznaniti, da imajo tako označeni pridelki oz. živila določeno geografsko poreklo, geografsko označbo, tradicionalni ugled in so višje kakovosti. Enotni zaščitni simboli, ki so predmet promocije predlaganega programa, zagotavljajo porabnikom zanesljivo informacijo in možnosti prave izbire. Sodobni porabniki postajajo vse bolj ozaveščeni, zato tudi vse pogosteje izbirajo kakovostna živila z zagotovljeno varnostjo, vedno bolj se zanimajo za način pridelave oz. predelave in tradicijo pri prehranjevanju. Eden izmed pglavitnih ciljev certificiranja je prav zagotavljanje varnih in visoko kakovostnih kmetijskih pridelkov oz. živil. Da bi to dosegli, potrebujemo prepoznaven sistem zaščitnih znakov (označevanje posebnih kmetijskih pridelkov oz. živil), kajti le tako bo porabnik lahko prepoznal tovrstne izdelke, to pa je tudi pglavitni cilj celotne kampanje.

V okviru promocijske kampanje bodo predstavljeni simboli kakovosti za:

- geografsko poreklo (simbola kakovosti EU in RS),
- geografsko označbo (simbola kakovosti EU in RS),
- tradicionalni ugled (simbola kakovosti EU in RS),
- višjo kakovost (simbol kakovosti RS). ■

Viri:

- Meglič, M. (1999): Pomen dobre čebelarke prakse pri pridobivanju visoko kakovostnega medu. Slovenski čebelar, let. CI, oktober 1999, št. 10, str. 280-285.
- Meglič, M. (2000): Evropske izkušnje pri prodaji medu na domu in nova blagovna znamka slovenskega medu. Slovenski čebelar, let. CII, december 2000, št. 12, str. 353-356.
- Meglič, M. (2001): Kolektivni blagovni znamki »Slovenski med kontrolirane kakovost« na pot. Zbornik referatov. XXIV. Državni čebelarski seminar. ČZS: Celje 2001, str. 13-16.
- Meglič, M. (2002): HACCP v čebelarstvu oziroma v sistemu KBZ. Slovenski čebelar, let. CIV, februar 2002, št. 2, str. 48-49.
- Meglič, M. (2003): Kontrolirana pridelava medu. Slovenski čebelar, let. CV, marec 2003, št. 3, str. 75-76.
- Meglič, M. (2003): Kontrolirana pridelava medu v Sloveniji: včeraj, danes, jutri. Zbornik referatov. XXIV. Državni čebelarski seminar. ČZS: Celje 2001, str. 13-18.
- Meglič, M. (2009): Delo preglednika (terenskega svetovalca) v sistemu »Slovenski med z zaščiteno geografsko označbo«. Priloga - Slovenski čebelar, let. CXI, december 2009, št. 12, str. I-IV.
- http://www.mkgp.gov.si/fileadmin/mkgp.gov.si/pageuploads/Promocija/Oporne_tocke_za_simbole_kakovosti_NE_IZBIRAJTE_NA_SLEPO-2007.doc

Hrvaška čebelarška zveza
Čebelarška društva Vukovarsko-sremske in
Brodsko-posavske županije
Zveza čebelarjev Osiješko-baranjske županije
Visoka šola J. J. Štrossmayer fakultete za kmetijstvo v Osijeku in Vinkovcih
Hrvaški veterinarski inštitut, Veterinarski zavod iz Vinkovcev
Zdravstvena in veterinarska šola dr. Andrija Štampar iz Vinkovcev

ORGANIZIRAJO

MEDNARODNI

Čebelarški sejem opreme in čebeljih pridelkov
ter strokovno znanstveno posvetovanje

8. ČEBELARSKI DNEVI VINKOVCI 2011.

Prireditve bo potekala 11. in 12. marca 2011.

v prostorih Športnega parka Lenije v Vinkovcih

pod pokroviteljstvom Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in vode

Hrvaška gospodarska zbornica

Vukovarsko-sremske županije in mesta Vinkovci.

www.pcelica.hr

Evropski parlament o razmerah v čebelarstvu

Marko Borko

Poslanke in poslanci evropskega parlamenta so na plenarnem zasedanju 25. novembra 2010 v Strasbourgu med drugim sprejeli tudi predlog resolucije o razmerah na področju čebelarstva. »*Kar koli dobrega bomo storili za čebele, bomo storili za človeka,*« je povedal evropski poslanec Lojze Peterle (ELS/NSi) ter dodal: »Čebelarjem in drugim izvajalcem na tem področju v Evropski zvezi moramo omogočiti, da bodo lahko načrtovali svoje prihodnje dejavnosti, saj je prihodnost politike po letu 2013 negotova.« Evropski poslanci so med drugim Evropsko komisijo tudi pozvali, naj ob razvijanju programov in zakonodaje na področju čebelarstva razmisli o obveznem posvetovanju evropskih in nacionalnih organov s čebelarji, saj bi na ta način zagotovila tako njihovo učinkovitost kot tudi njihovo pravočasno izvedbo. Ustnemu vprašanju, ki so ga v imenu odbora za kmetijstvo in razvoj podeželja zastavili Evropski komisiji in v katerem so izrazili zaskrbljenost zaradi številnih izzivov in težav, ki pestijo evropsko čebelarstvo, je sledil predlog za sprejetje resolucije o tem. Povzetek besedila sprejete resolucije objavljamo v nadaljevanju, celotno besedilo sprejete resolucije pa si lahko preberete na spletni strani ČZS: www.czs.si/novice_podrobno.php?sif_no=1567.

★ »*Kar koli dobrega bomo storili za čebele, bomo storili za človeka,*«
Lojze Peterle

Resolucija evropskega parlamenta o razmerah v čebelarstvu (povzetek)

Evropski parlament je ob upoštevanju prejšnjih tovrstnih direktiv, resolucij ipd. ter ob upoštevanju različnih okoliščin, ki zahtevajo sprejetje resolucije, npr. mednarodno leto biotske raznovrstnosti, iztekanje nacionalnih programov za evropsko čebelarstvo, večja umrljivost čebele kot oprasovalke, pa tudi zaradi različnih dejavnikov, predvsem fitofarmaceutskih sredstev, netrajnostnih načinov kmetova-

nja, siromašenja čebeljih paš in varoze ter potrebe po dodatnih raziskavah odmiranja oprasovalcev, sprejel 21. točk resolucije. Ta dokument tako:

- opozarja na številne negotovosti, ki ogrožajo evropsko čebelarstvo (iztekanje programov, nestanovitnost cen, povprečna starost čebelarjev, zmanjšanje števila čebeljih družin);
- zahteva podporo raziskavam v čebelarstvu, še posebej na področju vpliva fitofarmaceutskih sredstev na čebele;
- opozarja na zavajanje porabnikov glede porekla medu, zlasti če je mešanica sestavljena iz medu, ki izvira iz držav članic EU in iz držav nečlanic;
- poudarja, da je treba zaostri higienske zahteve za čebelje pridelke, tako da nekakovosten med in ponaredek iz tretjih držav ne bodo slabili tržišča in izvajali stalnega pritiska na cene;
- poziva k obveznemu posvetovanju s čebelarji pri razvijanju programov in zakonodaje na področju čebelarstva, saj bi na ta način zagotovili učinkovitost in pravočasno izvedbo teh programov;
- podpira razvoj novih in učinkovitih sredstev proti varojam, dostopnost do učinkovitega veterinarskega zdravljenja ter skupne smernice veterinarskega zdravljenja, pri čemer je odločilno sodelovanje s čebelarji;
- poziva k oblikovanju akcijskega načrta za omejevanje umrljivosti; ta bi moral zajemati najpomembnejše trajnostne prakse kmetovanja, ki so prijazne do čebel in ki se izogibajo pridelovanju monokultur brez kolobarjenja;
- poziva k ohranitvi in okrepitvi podpor čebelarstvu;
- priznava pomembnost čebel pri ohranjanju biotske raznovrstnosti in ravni pridelave v poljedelstvu ter meni, da je treba za oskrbo teh okoljskih javnih dobrin zagotoviti nadomestilo;
- poziva k finančni podpori za informacijske kampanje in usposabljanja čebelarjev začetnikov;
- poziva, naj bo pri oblikovanju prihodnje skupne kmetijske politike poudarjeno čebelarstvo. ■

Vir: Klemen Žumer, svetovalec poslanske skupine ELS/EPP v evropskem parlamentu, Izjava za javnost o razmerah v čebelarstvu z dne 25. 11. 2010, Strasbourg.

Mednarodno ocenjevanje ekološkega medu BioMiel 2010

Mojca Korošec*

V mestu Katanija na Siciliji je od 5. do 8. decembra 2010 potekalo 3. mednarodno ocenjevanje ekološko pridelanega medu BioMiel. Na prireditve, ki jo pripravlja italijanski certifikacijski in kontrolni organ ICEA, je prispelo 154 vzorcev medu, od tega 43 iz tujine – iz Avstrije, s Cipra, iz Grčije, Hrvaške, Nemčije, Španije, Turčije, Združenih arabskih emiratov in tudi pet iz Slovenije. Približno tretjina je bila vzorcev cvetličnega medu, preostali dve tretjini pa so bili vzorci medu 17 različnih vrst: akacije, lipe, kostanja, ajde, timijana, sončnice, rese, evkaliptusa, žižole itd.

Pred senzoričnim ocenjevanjem so v vseh vzorcih določili vsebnost vode (največ 18 %) in HMF (največ 10 mg/kg), saj sta bila to izločitvena parametra kakovosti. Senzorično ocenjevanje so izvedle tri štiričlanske komisije v mednarodni sestavi, pri tem pa so uporabljale 10-centimetrske lestvice. Vsak vzorec medu sta ocenili dve komisiji, končno število točk pa je povprečje dobljenih ocen. Največje možno skupno število točk je bilo 100.

Največ točk (96,5) je dosegel akacijev med čebelarstva iz Trevisa (Benečija). Vzorci medu, ki so dosegli povprečno 90 točk in več, so prejeli posebno pohvalo za kakovost BioMiel High Quality. Slovenski vzorci ekološkega medu so se odlično odrezali, saj so se med 12 vzorcev cvetličnega medu in 45 vzorcev vrstnega medu, ki so prejeli pohvalo za kakovost, uvrstili tudi kostanjev-lipov (92,8) in

akacijev med (91,2) čebelarstva Herman Kisilak, s. p., kostanjev med (91,9) čebelarstva Vozelj ter manov med (90,0) čebelarja Alojza Lipovca. Peti slovenski vzorec, kostanjev med čebelarstva Pr' Javorčan, je prejel oceno 79,2 točke.

V okviru prireditve so pripravili tudi delavnice o senzoričnih lastnostih različnih vrst medu ter mednarodni simpozij o ekološkem čebelarstvu in biotski raznovrstnosti. Na njem so bili predstavljeni delovanje hrvaškega katastra čebeljakov in čebeljih paš, čebelarjenje in vrste medu v Sloveniji, izkušnje s čebelarjenjem kot delom ekološke kmetije v Abu Dabiju, čebelarstvo in biotska raznovrstnost Argentine, čebelarjenje v Turčiji, čebelje paše in vrste medu na Siciliji ter tradicionalno čebelarstvo Sicilije. Druge podrobnosti si lahko ogledate na spletni strani prireditve: www.biomiell.it. ■

* asist., Biotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani

Spoštovane čebelarke in cenjeni čebelarji!

Obveščamo Vas, da tudi letos ponujamo **pakiran in nepakiran med** pridelan v Sloveniji vrhunske kakovosti po ugodnih cenah. Med Vam lahko natočimo tudi v našo embalažo.

Čebelarstvo PISLAK
Apače 303, 2324 Lovrenc na Dravskem polju

Za dodatne informacije pokličite na tel.: 02/796 10 51.
info@cebelarstvo-pislak.si • www.cebelarstvo-pislak.si

Novice iz sveta

Franc Šivic

ZDA

Dr. Mitja Štrukelj, zdravnik in čebelar iz Predmeje pri Ajdovščini, nas je opozoril na članek »Parkinson ein Mitochondrienschaden«, ki je bil oktobra lani objavljen v nemški medicinski reviji *Ärzteblatt* in ki obravnava vzroke za nastanek Parkinsonove bolezni. Skupina ameriških strokovnjakov je že dalj časa domnevala, da nastane bolezen zaradi poškodb mitohondrijev možganskih celic. To so strukture, ki celicam zagotavljajo energijo. Po navadi se bolezen razvija več let, pospeši pa jo lahko jemanje nekaterih drog, kar so v osemdesetih letih opazovali pri narkomanih. Podoben je tudi vpliv pesticida rotenon, ki pri podganah povzroči reakcijo, podobno Parkinsonovi bolezni.

Foto: internet

Rotenon

Čeprav je rotenon insekticid rastlinskega izvora in zelo učinkovit v boju proti varojam, hkrati pa tudi hitro razgradljiv, ni dobil uradnega dovoljenja za uporabo v čebelarstvu. Eden izmed vzrokov za nezaupanje je bil med drugim sum, da so za Parkinsonovo boleznijo zbolevali ameriški ribiči, ki so z rotenonom uničevali ekonomsko nezanimive vodne živali v velikih jezerih. Ko je namreč rotenon opravil svoje poslanstvo in nato pod vplivom sončne svetlobe razpadel, so vanje naseljevali plemenite ribe.

Leta 1998 je raziskovalec dr. Silvano Calvarese iz Terama (Italija) objavil obsežno študijo o delovanju rotenona na varoje z naslovom »Studio del rotenone per il controllo della varroasi«, ki je izšla tudi kot samostojna publikacija. Na kongresu Apimondia 2003 v Ljubljani je želel poročati o ugotovitvah svojih raziskav, toda na pritisk čebelarskega inštituta v Bologni je moral svoj referat umakniti. Vzrok: uporaba rotenona uradno ni dovoljena in zato referat o tem sredstvu ni primerna tema za svetovni čebelarski kongres.

Viri: www.aerzteblatt.de

Ustna informacija dr. Calvareseja.

Francija

Američan John Kefuss že več deset let čebelari in vzreja matice v okolici Toulousa na jugu Francije. Od leta 1984 do 1991 so raziskovalci pri njegovih čebelah testirali različna sredstva proti varozi. Tako je dobro spoznal vse prednosti in pomanjkljivosti uporabe kemičnih sredstev za obvladovanje te zajedave

John Kefuss, levo

Foto: internet

vske bolezni. Leta 1999 pa se je odločil, da svojih čebel ne bo več zdravil, temveč jih bo prepustil njihovi usodi po geslu »Pusti živeti ali umreti« filmskega junaka Jamesa Bonda. Odločitev ni bila lahka, saj je računal, da bo preživelo morda največ kakih 10 odstotkov čebeljih družin. Na srečo je bil dokaj premožen ter neodvisen od dohodkov iz čebelarstva, tako da si je takšno avanturo lahko privoščil. Čakalo pa ga je prijetno presenečenje: po nekaj letih čebelarjenja brez kakršne koli uporabe akaricidov je preživela kar tretjina družin. Pri sosednjih čebelarjih, ki so redno zdravili čebelje družine, so bile zimske izgube čebel 23-odstotne. Od preživelih družin je potem odbiral za plemo tiste, pri katerih je testiranje pokazalo, da so najmanj napadene z varojami, in ki so bile hkrati tudi najboljše medarice. Zdaj čebelari s približno 600 naseljenimi panji in ugotavlja, da ima z njimi veliko manj dela, ker jih ni treba zdraviti. Pogosto ga obiskujejo čebelarji z vsega sveta. Vsem svetuje, naj ga posnemajo, vendar jim priporoča bolj mehko različico omenjenega Bondovega načela. To pomeni, naj skrbno testirajo tiste čebelje družine, ki so dobre medarice in kažejo naravno majhno napadenost z varojami, preostalih pa naj pravočasno zamenjajo matice z novimi, že selekcioniranimi, in jih v skrajnem primeru tudi zdravijo, da izgube ne bodo prevelike.

Leta 2009 ga je obiskal nemški strokovnjak dr. Ralph Büchler s Čebelarskega inštituta Kirshhain, da bi se na svoje oči prepričal, kakšno je stanje njegovih čebeljih družin po desetih letih brez ka-

kršnega koli zdravljenja varoze. Na več stojiščih je opazil čebelje družine v odlični zdravstveni kondiciji, med njimi pa tudi takšne, ki so bile zelo napadene in brez možnosti za preživetje. Po njegovem mnenju zato proces iskanja odpornih čebeljih rodov v Kefussovem čebelarstvu še ni končan, kljub temu pa je njegov poskus vreden vse pozornosti. Gre za veliko spodbudo preostalim čebelarjem, da na svojih stojiščih tudi sami poiščejo tiste čebelje družine, ki se znajo same uspešno ubraniti pred varojami. Uspeh ne bo izostal, če se bo te vrste selekcijskega dela že zaradi biotske raznolikosti lotilo čim večje število čebelarjev.

Ali bomo o kakem posnemovalcu lahko pisali tudi v Sloveniji?

Vir: Büchler, R. (2011): Ein wertvoller Wegweiser..., Deutsches Biene Journal, št. 1, str. 14.

Nova Zelandija

Čebelarji te države opozarjajo, da je na svetovnem trgu prodanega več medu manuke, kakor ga pridelajo sami. Zaradi tega upravičeno domnevajo, da ga nekateri trgovci mešajo s kakšnim drugim podobnim medom in si tako ustvarjajo velike dobičke, saj je znano, da dosega med manuke vrtoglavce cene.

Pred letom 1980 ta vrsta medu zaradi čudnega vonja, grenkega okusa in želatinaste konsistence, podobne medu jesenske rese, med porabniki ni bila priljubljena. Čebelarji so ga zato pogosto krmili čebelarjem namesto sladkorja za dopolnjevanje zimskih zalog hrane. Po tem letu pa se je začel za ta nenavadni med zanimati kemik dr. Peter Nolan z univerze v Waikatu. Z njim je ozdravil kravo mlekarico, ki je imela hudo infekcijo mlečnih žlez. Opozoril je čebelarstvo organizacijo na zanimive lastnosti medu manuke in na možnosti za njegovo uporabo kot zdravila. Čebelarji sprva niso pokazali nikakršnega zanimanja, sčasoma pa so le prisluhnili Nolanu in začel se je proces temeljitih raziskav bakteriocidnih lastnosti tega medu, pozneje pa tudi ustrezne promocije v svetu. Del denarja za ta namen se je zbiral iz posebnega prostovoljnega davka na panj, ki so ga čebelarji plačevali polnih sedem let. V tem

obdobju so bile narejene vse potrebne kemične in fizikalne analize medu ter opravljene temeljite raziskave tržišča. Skupni napori dr. Nolana in čebelarjev so obrodili sadove, tako da je izvoz medu manuke zdaj tisti motor, ki poganja novozelandsko čebelarstvo in ustvarja visoko dodano vrednost.

Ker je ta med za zdaj edini tako imenovani »medicinski« med na svetu, to pa pomeni, da ga mednarodna etična komisija dovoljuje promovirati in uporabljati kot zdravilo, je povpraševanje po njem večje od ponudbe. To pa seveda zvišuje njegovo ceno. Tako na primer 250-gramski kozarec medu manuke z oznako UMF 20+ stane 30 €. UMF pomeni Unique Manuka Factor. Čim večja je številka, ki stoji za označbo UMF, večja je vsebnost metilglioksala, torej snovi, ki določa njegovo bakteriocidnost. Za vsak lot je treba posebej določiti količino metilglioksala. Ta lahko zelo variira, od nekaj 10 do 700 mg na kilogram medu. Več kot ga je v medu, višja je njegova cena.

V januarju številki SČ sem opisal, kako nekateri slovenski medovi s svojimi bakteriocidnimi lastnostmi pri določenih vrstah bolezenskih bakterij v ustih celo prekašajo med manuke. To velja predvsem za repični in lipov med. Toda dozdajšnje obetavne analize niso zadostne, da bi lahko zanj pridobili tako zeleni naziv »medicinski« med.

Ali nam bo kdaj uspelo zbrati dovolj denarja in urediti vse potrebno za ta veliki podvig? Morda! Toda prej bomo morali strniti svoje vrste in prenehati metati polena pod noge tistim, ki se na Čebelarški zvezi Slovenije nesebično trudijo za njen napredek in ugled v naši družbi. ■

Vir: Quesada, P. D. (2010): Miel de manuka: Ciencia? Marketing?, Apicultura sin fronteras, št. 55, december, str.10.

Aktivni med manuke z vrednostjo UMF 15+

Foto: internet

Na željo nekaterih naših čebelarjev objavljam recept mešanice, s katero dr. Gottfried Lackner iz Avstrije zdravi svojo sladkorno bolezen, o čemer sem pisal v članku Novice iz sveta v letošnji prvi številki Slovenskega čebelarja. Zanj sem prosil dr. Lacknerja osebno. Ljubeznivo se mi je odzval in mi poslal tale recept: zjutraj na tešče skupaj žvečimo približno 15 g medu v satju in 15 g medenih

pokrovcev, ki smo jih shranili ob točenju, ter jih na koncu še zauzijemo. Dr. Lackner je o svojih izkušnjah poročal tudi na kongresu Apimondie v Franciji. Tedaj je spoznal, da so podobno ugotovili tudi japonski raziskovalci, ki omenjeni mešanici dodajajo še propolis in matični mleček. Dragi bralci našega glasila, želim, da bi ta recept pomagal tudi vam ali vašim strankam.

Delovanje koroških terenskih svetovalcev

Janko Goričan*

Na območju Koroške deluje pet terenskih svetovalcev: Franc Tretjak, Janko Goričan, Vladimir Linasi, Pavel Praper in Maks Proje.

Sam čebelarim z nekaj več kot 40 čebeljimi družinami. Čebelarim v različnih čebelarskih sistemih, to pa mi zelo koristi pri terenskem delu. Terenski svetovalci smo pri naših čebelarjih kar dobro sprejeti, saj se število svetovanj iz leta v leto povečuje. Z vodstvi ČD imamo solidne odnose, mnenja in izkušnje pa si pogosto izmenjujemo na sestankih.

Večina Korošcev čebelarji v AŽ-panjskem sistemu, res pa je, da se vedno bolj uveljavljajo nakladni panji različnih vrst, od LR-panja z visokimi in nizkimi nakladami, optimal panja z AŽ-satniki in optimalovimi nizkimi nakladami do FV- (Vehovčevega) panja. Na Koroškem je v zadnjem času tudi vse več Kirarjevih panjev.

Svetovalci se srečujemo s prijetnimi čebelarji, ki v povprečju čebelarijo z manjšim številom čebeljih družin. Po navadi imajo več težav tisti, ki so čebelje družine podedovali in se prej niso ukvarjali s čebelarjenjem. Terenski svetovalci pomagamo čebelarjem, hkrati pa smo tudi sami veliki ljubitelji čebel.

Ko to prebirate, se spomnite na stvari, ki vam povzročajo kakršne koli preglavice in izrabite kakovostno svetovanje, ki vam je na voljo. Pokličite enega od bližnjih terenskih svetovalcev, ki smo vam seveda vedno na razpolago.

Ne gre namreč za koristi svetovalcev, saj smo namenjeni predvsem čebelarjem, kajti znanje želimo poenotiti in narediti korak k večjemu uspehu. Povpraševanje po čebeljih pridelkih se po zaslugi vodstva ČZS, JSSČ povečuje, saj je bilo na tem področju v zadnjih nekaj letih narejenega več kot kadar koli prej. Zato si bomo prizadevali zalagati tržišče s kakovostnimi pridelki, ki morajo ostati takšni, kakršne so pridelale čebele. Stalna usmeritev pri našem delu je tudi primerno vrednotenje pridelkov.

Ugotavljamo, da je bil na tem področju storjen velik korak naprej, saj je velika večina skladišč kakovostno urejena, posode, pribor in orodje so iz pravih materialov, higiena v notranjosti čebelnjakov pa je na visoki ravni. Posebej pa bi rad pohvalil tiste, ki imajo vzorno urejene čebelnjake, njihovo okolico in tudi vsakršne evidence. Z gotovostjo lahko trdim, da številni čebelarji zelo dobro vedo, kako pomembno je glede razvoja, paš in oskrbe čebel biti ob pravem času na pravem mestu.

Po mojem je zelo pomembno, da se čebelarji med seboj veliko pogovarjamo, saj je izmenjava znanja in izkušenj zelo dobrodošla. Pogovor skušam čim bolj usmerjati, pri tem pa je dobro slišati čim več različnih mnenj. Naj ob koncu v imenu koroških terenskih svetovalcev vsem varuhom naših živalic zaželim medeno čebelarsko leto. Naj medi! ■

* terenski svetovalec pri ČZS, JSSČ

MIZARSTVO KRŽE 1936

Prasilčki (5s, 7s), AŽ-panji (9s, 10s, 11s, 12s), AŽ-Kozinc 11+3, trietažni AŽ (9s, 10s), lipovi satniki, pitalniki Francič, distančni vložki

Z veljavno čebelarsko izkaznico priznamo 4% popust pri nakupu v vrednosti več kot 42 EUR.

Po želji izdelamo tudi druge vrste panjev. Panji so iz masivnega smrekovega lesa, rogljičeni (cinkani). Blago vam lahko pošljemo po hitri pošti.

MIZARSTVO KRŽE 1936

Istrijska 10, 1360 Vrhnika
Telefon/faks: 01/ 755-13-17
GSM: 041 420 200
E-pošta: spelakrze@yahoo.com

Miha Štular – Cerklje na Gorenjskem

Čebelarjeva opravila v februarju

Sredi zimskega mirovanja, v obdobju najdaljše noči s temperaturami pod 0 °C, so predvidevanja o začetku pomladi dokaj splošna in temeljijo zgolj na dolgoletnih povprečjih. Atipične podnebne spremembe, ki so v zadnjem času vse pogostejše na vremenskem meniju, nam naša predvidevanja le še otežujejo. Splošno gledano je februar prvi mesec leta, v katerem se v naravi začne prebujati novo življenje, kljub temu da zima še krepko kaže zobe.

Izbira panjskega sistema

Začetki čebelarjenja so najprej povezani z izbiro ustreznega panjskega sistema. Vprašanje, ki je v zvezi s tem pomembno, je, kateri panjski sistem je za čebelarjenje s kranjsko čebelo ustrezen. Mnenja čebelarjev se glede tega precej razhajajo. Dejstvo je, da še vedno več kot 90 odstotkov slovenskih čebelarjev uporablja AŽ- (*Alberti-Žnideršičev*) panj, zasluga za to pa gre našemu rojaku Antonu Žnideršiču, podjetniku in velečebelarju, ki je poskrbel, da je ta njegov panj v nekaj več kot stotih letih postal vsesplošno priljubljen, tako rekoč nacionalni panj. Hkrati je AŽ-panj z zlaganjem v čebelnjake poskrbel za edinstveno arhitekturno znamenitost, za slovenski čebelnjak, kakršnega ne poznajo nikjer drugod po svetu in ki s svojim videzom bogati slovensko kulturno krajino. Drugi najbolj razširjen in v svetu najpogostejši, čeprav se pri nas le počasi uveljavlja, je nakladni panj, znan tudi kot LR- (*Langstroth-Rootov*) panj. Čebelar začetnik se po navadi odloča med tema dvema možnostma, izbira pa je največkrat odvisna od čebelarskega mentorja ter od prijateljev ali znancev, ki se s čebelarstvom že ukvarjajo in ki tako neposredno vplivajo na čebelarja začetnika. Prav zaradi tega se mi zdi pomembno, da ČD, ki izobražujejo mlade čebelarje v okviru čebelarskih krožkov, vsem čebelarjem začetnikom prikazujejo čebelarjenje v različnih panjskih sistemih. Tako mladi čebelarji vzpostavijo stik z različnimi panjskimi sistemi in se lahko že na začetku svoje čebelarske poti odločijo za tip panja, ki jim ustreza.

Moje čebelarjenje se je začelo v 10-satnem AŽ-panju. Ko sem usvojil delo v njem, sem vzporedno začel čebelariti tudi v LR-panjih standardne mere, a sem jih sčasoma zamenjal za nizko nakladne dvotretjinske LR-panje. Razlog za zamenjavo sistema je bila predvsem boljša prilagodljivost razvoja čebelje

družine naravnim razmeram na Gorenjskem. Spomladi imajo družine v nizko nakladnih panjih burnejši razvoj – to je pomembno za izbrabo zgodnje čebelje paše, lažje je ravnati s polnimi nakladami, ni potrebe po premeščanju posameznih satov, saj menjam cele naklade, hitrejša in preprostejša pa je tudi narejanje rezervnih družin. Pred leti sem v želji po povečanju prostornine v klasičnem 10-satnem AŽ-panju skupaj z očetom in bratom izdelal serijo 30 panjev, ki so nekje med klasičnim AŽ-panjem, Kozinčevim panjem in omaro za čevlje. Kljub temu sem z njimi zadovoljen, saj me je tak panj stal manj kot 20 €, čebele pa se v njih dobro počutijo in se lahko razvijejo do svoje polne moči. Vanje je mogoče namestiti 22 satov na hladno in 6 satov na toplo stavbo, v panju ni matične rešetke, primerni pa so zgolj za stacionarno čebelarjenje. Zdaj za študijske namene uporabljam tudi nakladne panje AŽ-mere. Panji so primerni za čebelarje, ki jih zanima nakladno čebelarjenje, a hkrati ostajajo zvesti AŽ-panjem. Kombiniranje obeh panjskih sistemov je v tem primeru dokaj preprosto.

Star rek pravi, da veliko poti vodi v Rim in vse so prave. Če pomen te besedne zveze prenesemo v izbiro panjskega sistema, ugotovimo, da so vsi panjski sistemi dobri, če v njih znamo čebelariti. Odveč

so večne diskusije o enem ali drugem sistemu, kajti kdor zna svoj sistem pravilno argumentirati, poleg tega pa ima vsako leto polne sode medu, je z njim gotovo uspešen in tudi zadovoljen.

Preprost, cenovno ugoden in funkcionalen panj domače izdelave

Postavitev čebelnjaka

Ne glede na to, za kateri panjski sistem se odločimo, je pomembna izbira lokacije za postavitve stacionarnega čebelnjaka, prevozne enote ali samostoječih nakladnih panjev. Pri tem je koristno

Kuhanje voščin in razkuževanje satnikov v parnem topilniku

upoštevati stara pravila in svoje izkušnje. Najpomembnejša je seveda čebelja paša v bližini, saj predvsem bogata pelodna paša v zgodnjepomladanskem obdobju nadomesti vse beljakovinske nadomestke, ki jih pokladamo čebelam. Prostor za čebelnjak naj bo v zavetrju, žrela panjev naj bodo obrnjena na jugovzhod, stoji naj na suhem, sončnem kraju, na katerem ni pogoste jesensko-zimske megle in kjer v bližini ni večjih vodnih akumulacij, v katerih bi se čebele lahko utapljale, stran od prometnih cest, težke industrije, pašnikov, na katerih se pasejo domače živali, stran od električnih daljnovodov, ki povzročajo agresivnost čebel ter v primerni razdalji od otroških vrtcev.

Na začetku sem čebele gojil v strnjem naselju ob domači hiši. Zgodilo se mi je, da mi je roj ušel na sosedin balkon, za povrh pa je bila sosedka še alergična na čebelje pike. Lahko si predstavljate, v kako neprijetni situaciji sem bil, ko sem pred panično sosedo ogrebal roj. Zaradi ljubelega miru sem pozneje celotno čebelarstvo preselil nekaj kilometrov stran na gozdno jaso, na kateri smo čebele in jaz našli svoj mir. Jasa leži na 350 m nadmorske višine, spomladi se v bližini na nekaj hektarjih razcvetijo pomladanski veliki zvončki, ki dajejo čebelam izdatno pelodno pašo, v bližini je neoporečen vodni vir, okrog čebelnjakov pa so gozd in ekstenzivni travniki.

Februar

Čebelje družine prezimujejo v zimski gruči, v kateri je poleg matice po navadi od 8000–12000 dolgoživih delavk. Čebela je kot samostojen organizem zelo občutljiva na mraz, saj je hitinski obroč ne ščiti pred mrazom. Zato so se čebele evolucijsko prilagodile na prezimovanje v gručah. Bolj ko je mraz, tesneje se čebele prilegajo ena k drugi.

Toploto za preživetje proizvajajo s pomočjo bazalnega metabolizma in z drgetanjem letalnih mišic. Vse čebele v gruči imajo enake možnosti za preživetje, zato se nenehno gibljejo od zunanosti proti notranosti gruče. Temperatura v taki gruči dosega okrog 24 °C, zunaj gruče pa pade do 9 °C. Med prezimovanjem čebelja družina porabi približno 1 kg hrane na mesec, ob pojavu toplejših obdobj ali ob vznemirjenju čebel pa se poraba hrane poveča. Februarja čakamo prvi čistilni izlet čebel. Ta se zgodi, ko se zunanje temperature povzpnejo na več kot 10 °C. Tedaj se čebele izletijo in otrebijo, podnico pa očistijo mrtvic in drugih nečistoč. Za dobro prezimovanje je nujno, da čebele čez zimo nekajkrat izletijo iz panja. Problematične so dolgotrajne zime in neustrezna zimska zaloga hrane (melicitoza), saj to povzroča prenapolnjeno črevesje, posledica tega pa je nose mavost. Z daljšanjem dneva in vnosom cvetnega prahu s prvih spomladanskih paš matica stopnjuje zaleganje in v panju po zimskem vegetiranju nastaja novo življenje. Ta mesec čebelarji nadzorujemo čistilne izlete čebel, ugotavljamo uspešnost prezimovanja ter ob morebitnem odmrtnju čebelje družine panj zapremo, satje prekuhamo v parnem topilniku, mrtvice pa oddamo v pregled območni enoti NVI. Če do zdaj še nismo prekuhali voščin in zažičili zadostnega števila satnikov za letošnjo sezono, skušajmo to delo končati ta mesec. Pravočasna priprava zadostnega števila panjev in satnikov je znak dobrega gospodarja. Slab je namreč čebelar, ki zbija satnike, ko mu roj že visi na veji.

Nasvet meseca

Pri čebelarjenju je zelo pomembno, da ves čas dosledno upoštevamo in izvajamo higienske ukrepe, torej, da redno razkužujemo opremo, oblačila in druge pripomočke, ki jih uporabljamo pri delu s čebelami. Za ta namen lahko uporabljamo obžiganje s plamenom, kuhanje pri temperaturi več kot 80 °C, pogosto pa za ta namen uporabljamo tudi kalijev in natrijev lug ali razkužilo Ecocid S. Predvsem čebelarjem začetnikom, ki nameravajo čebelariti v rabljenih panjih, toplo priporočam, da notranjost panjev pred prvo naselitvijo čebel natančno obžgejo s plamenom ali razlužijo. Na ta način se bodo izognili številnim negativnim presenečenjem. Napačno je namreč mnenje, da so stari panji, v katerih že dolgo ni bilo čebel, neoporečni glede navzočnosti spor bakterij. Pogosto se dogaja, da čebelarji začetniki od starejšega čebelarja kupijo celotno čebelarstvo skupaj s čebelami, panji in čebelarškimi pripomočki, pri tem pa ne poznajo dobro niti čebelarja niti njegovega vzroka za opustitev čebelarjenja. Tako za »darilo« pogosto nevede prejmejo npr. še okužbo s hudo gnilobo, ki v čebelarstvu povzroči strašljive posledice. ■

Veterinarski nasveti za februar

Anita Vraničar Novak*

Z začetkom novega leta se začne tudi obdobje na novo porajajočega se čebeljega zaroda. Ta mesec občasno preverimo, ali so čebelje družine žive. Ob hladnih dneh skozi daljšo slamico pihnemo v žrelo, in če so žive, bomo zaslišali šumenje.

Tudi letos bodo v laboratorijih Nacionalnega veterinarskega inštituta pregledovali vzorce mrtvic na spore *Nosema* spp. in zajedavce *Acarapis woodi* (pršičavost). Za preverjanje okuženosti s tema boleznima bodo v okviru letnega plana določeno število vzorcev jemali območni veterinarji. Za ta namen ob izletnem dnevu pred panji zberite od 100 do 200 čebeljih mrtvic ter jih shranite v kuverto ali kartonsko škatlico.

Zdaj je še čas, da čebelar poskrbi za razkuževanje posod, orodja in predmetov, ki jih bo potreboval med novo čebelarstvo sezono. Plastične posode in predmete je treba razkužiti z 0,5–1-odstotno raztopi-

* dr. vet. med., VF NVI enota Novo mesto

no Ecocida S (to je nekdanji Virkon S), ki ga proizvaja Krka. Po 15 minutah delovanja je treba vse predmete dobro sprati s tekočo vodo. Kovinsko orodje obžgemo s plamenom. Stare satnike bomo najbolje razkužili v vroči 3-odstotni raztopini NaOH ali KOH (lužni kamen). Tudi te je treba po razkužitvi dobro sprati s tekočo vodo in osušiti. Pri tem postopku je obvezna uporaba zaščitnih rokavic in očal!

Opomnik

- Do 1. februarja 2011 ste morali območnemu veterinarju poslati izpolnjen obrazec o uporabi zdravil in odpadu varoj (priloga 6 – list, ki je pripet v čebelarškem dnevniku).
- Ob odmrtnju čebeljih družin pokličite veterinarja, da ugotovi vzrok smrti čebeljih družin.
- Ob toplejših izletnih dnevih preverite zaloge hrane v panjih! ■

Izobraževanja s področja zdravstvenega varstva čebel v letu 2011

Veterinarji specialisti za zdravstveno varstvo čebel na Nacionalnem veterinarskem inštitutu Veterinarske fakultete v Ljubljani (VF NVI) smo za leto 2011 pripravili seznam predavanj, namenjenih čebelarjem in čebelarjem. Izobraževanja bodo potekala predvsem v zimsko-spomladanskem ter jesensko-zimskem obdobju, in to po dogovoru med posameznim ČD in pristojnim veterinarjem VF NVI. Predavatelji bodo veterinarji za zdravstveno varstvo čebel VF NVI, po dogovoru pa tudi drugi strokovni

sodelavci. Udeleženci izobraževanja bodo prejeli potrdilo o udeležbi. Sklopi predavanj:

1. Kužne in nekužne bolezni čebel

- Razvoj in prepoznavanje bolezni pri čebelah
- Čebelje bolezni, ki se zatirajo po zakonu
- Vpliv prometa s čebeljimi družinami na širjenje bolezni čebel
- Huda in pohlevna gniloba čebelje zalege – bolezenski znaki, diagnostika, zatiranje

PČELARSKI

www.umeljic.com

žurnal

ILUSTRIRANI ČEBELARSKI ČASOPIS

Priporočamo, da nabavite komplet vseh letošnjih številk časopisa "Pčelarški žurnal". Cena kompleta vseh štirih številk je 10 evrov.

POVABILO K NAROČILU ZA LETO 2011

Časopis izhalja v Beogradu štirikrat letno (januarja, aprila, julija in oktobra).

Cena za letno predplačilo je 18 evrov (v ceni je vračunana dostava na naslov naročnika).

Urednik časopisa: Ivan Umeljic, +381 11 2497890; +381 64 2424455; pcelarskizurnal@yahoo.com; www.umeljic.com

Posrednik za prednaročilo v Sloveniji je Franc Prezelj
030/60-40-11, 01/831-5445, franc.prezelj@siol.net

- Ukrepi za preprečevanje pojava in širjenja hude gnilobe
- Zatiranje varoj v Republiki Sloveniji
- Nosemavost – bolezenski znaki in zatiranje
- Ukrepi za preprečevanje pojava nosestavosti
- Bolezni čebelje družine, ki se v posameznih primerih pojavljajo v čebelarstvu

2. Dejavniki, ki slabijo odpornost čebelje družine

- Pomen stresa pri pojavu poapnele zalege
- Vpliv tehnologije čebelarjenja na pojav poapnele zalege
- Pomen virusov v povezavi z varojami

- Škodljivci v čebelarstvu
- Zastrupitve čebel

3. Higienске razmere v čebelarstvu

- Zagotavljanje higienskih razmer in veterinarsko sanitarni red v čebelarstvu
- Dezinfekcija, dezinskcija in deratizacija v čebelarstvu
- Higienско pridobivanje medu

4. Biologija čebelje družine

- Anatomija in fiziologija čebele ter biologija čebelje družine

Veterinarji za zdravstveno varstvo čebel VF NVI

Kontaktne osebe:

Murska Sobota	mag. Lidija Matavž, dr. vet. med.	lidija.matavz@vf.uni-lj.si	02/5211991, 031 622730
Maribor - Ptuj	mag. Vida Lešnik, dr. vet. med.	vida.lesnik@vf.uni-lj.si	02/2283738, 041 645792
Celje	Alenka Jurić, dr. vet. med.	alenka.juric@vf.uni-lj.si	03/4281635, 041 900005
Ljubljana	Martina Škof, dr. vet. med.	martina.skof@vf.uni-lj.si	01/4779371, 041 650158
Kranj	mag. Mira Jenko Rogelj, dr. vet. med.	mira.jenko-rogelj@vf.uni-lj.si	04/2770620, 041 645769
Novo mesto	Anita Vraničar Novak, dr. vet. med.	anita.vranicar@vf.uni-lj.si	07/3325117, 041 649495
Nova Gorica	mag. Ivo Planinc, dr. vet. med.	ivo.planinc@vf.uni-lj.si	05/3383704, 041 740805
Nova Gorica – Sežana	Suzana Skerbiš, dr. vet. med.	suzana.skerbis@vf.uni-lj.si	05/7310284, 041 645763

KIPGO

ČEBELARSKA OPREMA

BATUJE 83, 5262 ČRNIČE
 ☎(05) 368 45 80, ☎ (05) 368 45 81
 GSM 051 614 683
www.kipgo.net; kipgob@gmail.com

STEKLENA, PLASTIČNA, KARTONSKA, DARILNA EMBALAŽA, POKROVČKI, DARILNE VREČKE

NAROČENO POŠLJEMO TUDI PO POŠTI!

ZABOJNIKI ZA AVTO-PRIKOLICE
 -ZA 8 AŽ 10S PANJEV
 -ZA 10 AŽ 10S PANJEV
 -DRUGI PO NAROČILU

PRIVOŠČITE VAŠIM ČEBELAM NAJBOLJŠE!

INVERTNE POGAČE
30% VEČJA STIMULACIJA

SESTAVA:
 FRUKTOZA 42%
 DEKSTROZA 51,5%
 MALTOZA 2,5%
 TRIOZA 2%
 SLADKOR 2%

URNIK: pon-pet 8-16 h sob ZAPRTO

KOMORA ZA SEGREVANJE MEDU V KOZARCIH ALI POSODAH TER SUŠENJE CV. PRAHU IN SADJA

**-TOČILA
 -OMETALNIKI
 -KOMBINIRANA POSODA ZA ODPIRANJE SATOV IN KUHANJE VOŠČIN
 -ČRPALKE
 -GRELCI MEDU
 -PANJI IN OPREMA
 -ZAŠČITNA OPREMA
 -POSODE ZA MED...**

NADGRADNJA TOVORNJAKOV

LIPOMI SATNIKI:
 -AŽ NESESTAVLJEN 0,52€
 -AŽ NESESTAVLJEN ROGLIČEN 0,57€
 -AŽ ZBIT, LEPLJEN, VRTAN 0,70€
 -AŽ ROGLIČEN ZBIT, LEPLJEN, VRTAN 0,82€

**-LR NESESTAVLJEN 0,52€
 -LR ZBIT, LEPLJEN, VRTAN 0,72€**

**PANJ AŽ 10S 98,00€
 PANJ AŽ 10S 3E 148,00€
 PANJ LR STANDARD 70,00€**

Panji so iz lesa (smreka, jelka, po naročilu tudi lipovi)

IZDELAVA ZABOJNIKOV TER NADGRADNJA TOVORNJAKOV ZA PREVOZ ČEBEL

ODKUP VOSKA
4,00 EUR/kg oz.
4,50 EUR/kg ob nakupu v trgovini, za blago, ki ni v akciji

Janez Gregori

Čebelarji družine Rothschütz

Za napredek čebelarstva na Kranjskem v 19. in na prelomu v 20. stoletje ima brez dvoma največ zaslug družina Rothschütz (tudi Roschütz), katere delovanje je najbolj povezano s Podsmreko pri Višnji Gori. Največja zasluga članov te družine je, da so z vsestransko popularizacijo kranjske čebele v številnih strokovnih člankih in knjigah pripravili solidne temelje, na podlagi katerih je bila naša čebela prepoznana kot samostojna rasa ali podvrsta medonosne čebele z znanstvenim imenom *Apis mellifera carnica* – posledica tega pa je njena tipska lokaliteta na ozemlju zdajšnje Slovenije. Poleg tega so »utrtili« tudi njeno domače ime – kranjska čebela.

O zaslugah družine Rothschütz za razvoj našega čebelarstva kot tudi o družini sami je bilo pri nas objavljenih že več prispevkov, tudi v Slovenskem čebelarju (SČ: A. Lapajne, 1923, str. 73–74; A. Bukovec, 1938, str. 141–142; glej tudi L. Debevec, Čebelarški zbornik 1944, str. 30–39). Treba pa je reči, da se o življenju in delovanju družine oziroma njenih članov včasih pojavljajo nekoliko različni podatki.

Prvi iz družine je bil s čebelami povezan baron Filip (Philipp) Rothschütz. Zakoncema Rothschütz se je v Aachnu (Nemčija) leta 1836 rodil sin edinec, ki sta ga poimenovala Nikolaj Avgust Emil. Družina se je preselila na Kranjsko in leta 1856 kupila gradič Zavrh v Dolah pri Litiji, imenovan tudi Nova vas (Nedorf), »pri hiši« pa so bile tudi čebele. Koliko se je Filip sam pečal s čebelami, je težko reči, brez dvoma pa je njegova zasluga, da je čebelarški svet že zgodaj zvedel za kranjsko čebelo. Leta 1857 je namreč v nemški čebelarški reviji *Bienen-Zeitung* objavil članek *Aus Unterkrain (Z Dolenjskega)*, v katerem je pisal o čebelarjenju na Dolenjskem in naši čebeli, ki jo je poimenoval *Die Krainische Biene*, torej kranjska čebela (glej SČ: A. Bukovec, 1938, str. 141–142, J. Gregori, 2004, str. 163, 191, 226 – 228, in A. Šalehar, 2010, str. 396–398). Iz dopisa je razvidno, da je tudi sam čebelaril. Ko govori o Dzierzonovi metodi, pravi, da »opravljanje čebel po Dzierzonovi metodi sva poskusila, kolikor je meni znano, samo župnik gosp. Jonke in jaz ... za svojo osebo sem presenečen, kako zelo človek na ta način obvlada čebele in kako lahko posega v njihovo življenje«. Ponudil je čebele za prodajo in navedel ceno. Prodaja je kmalu uspešno stekla, zato ga upravičeno štejemo za začetnika trgovine s čebelami na veliko pri nas.

Emil Rothschütz (Iz: Br. Rothschütz' *Illustrierter Bienenzuchtsbetrieb für Anfänger*, 1902)

Filipov sin, baron Emil Rothschütz (tudi baron Rožič), je bil čebelarstvo najpomembnejši član družine. 5. maja 1859 se je poročil z grofico Antonijo Lichtenberg iz ene od najuglednejših in najstarejših plemiških družin na Kranjskem. Njen oče je imel poleg graščine Praproče pri Grosupljem v lasti tudi graščino Podsmreka pri Višnji Gori, prav to pa je prepustil mladoporočencema. Oče Filip se je kmalu umaknil v Šlezijo in tam ostal do smrti. Leta 1862 oz. 1863 je Zavrh prepustil sinu in snahi, naslednika pa sta ga po desetih letih prodala.

V Podsmreki je Emil Rothschütz leta 1868 ustanovil *Kranjski trgovski čebeljak (Krainer Handelsbienestand)*, ki je postal središče čebelarstva dogajanja na Kranjskem, in se širokopotezno lotil trgovine s čebelami. Zgradil je veliko mizarstvo delavnico, v kateri so izdelovali panje in druge čebelarstvo potrebščine in v kateri je bilo zaposlenih približno 35 delavcev. Do svojih delavcev je imel zelo človeški odnos, to pa dokazuje tudi to, da so mu nekateri ostali zvesti celo življenje.

V svojih čebelnjakih je imel približno tisoč panjev. Začetne težave so bile povsem logistične narave. Pošiljanje živih čebel po pošti ali z vlakom je bila tedaj novost, zato je bilo potrebnega veliko prepričevanja, da je stvar stekla. V začetku je bila v bližini Podsmreke samo pošta, saj je bila železniška proga mimo Višnje Gore zgrajena šele pozneje.

Posebna odlika E. Rothschütza je bilo njegovo čebelarstvo znanje oziroma njegova izobraženost na čebelarstvu področju, to pa se kaže tudi v njegovem strokovnem pisanju. Vpet je bil v številne strokovne posvete in čebelarstvo prireditve, kot so razstave doma in v tujini, ter na njih dobival številna priznanja in nagrade. Sodeloval je s številnimi čebelarstvi strokovnjaki, med drugimi si je dopisoval tudi s Pollmannom. V različne, predvsem nemške čebelarstvo

strokovne revije je pisal številne članke, občudovanja vredna pa je tudi njegova založniška dejavnost. Poleg katalogov za svoj čebelarški obrat je napisal temeljna dela o čebelarstvu, med katerimi je znamenita *Rothschütz' Illustrierter Bienenzuchtsbetrieb...* (*Rothschützev ilustrirani čebelarški obrat ...*), ki je na 462 straneh izšla leta 1875. Kot založnik knjige je naveden Kranjski trgovski čebelnjak, vendar ne piše »pri Višnji Gori«, temveč pri Hudem (zu Pösendorf).

Rothschütz je bil tudi odličen organizator. Bil je eden izmed treh soustanoviteljev *Kranjskega društva za umno čebelarstvo* leta 1873 in tudi njegov prvi predsednik. Na novo ustanovljeno društvo je istega leta začelo izdajati društveno glasilo *Slovenska čebela*, vzporedno pa še glasilo v nemščini *Die Krainer Biene*, ki ga je urejal E. Rothschütz.

V zvezi s čebelarstvom omenimo Emilovo ženo Antonijo, ki je, kot je videti, svojega moža podpirala pri čebelarstvu in se zanimala za praktično uporabo čebeljih pridelkov. Napisala je knjigo *Die erprobte Honig-Köchin (Izkušena kuharica in kuhanje z medom)*, 1893.

Emil Rothschütz se je razdaljal na vse strani, njegovo zdravje pa je začelo pešati. Svoje je opravila tudi neprijetnost glede neupravičene uporabe baronskega naslova družine Rothschütz. Zato se je po letu 1892 podpisoval z Ravenegg (domnevno po imenu travnika ob hiši v Podsmreki). Poleg tega so se začeli na Kranjskem pojavljati še drugi obrati, ki so se ukvarjali s čebelarstvo trgovino, zato je konkurenca postajala vse večja.

Rothschütz je imel deset otrok, vsi pa so bili menda precej razvajeni. Koliko so bili udeleženi pri čebelarstvu, lahko samo sklepamo. Pri založbi *Kranjskega trgovskega čebelnjaka v Višnji Gori* je

med leti 1890 in 1893 izhajal mesečnik *Imkers Rundschau – Fachblatt für Bienenzucht (Čebelarški razgledi – strokovni list za čebelarje)*. Od 3. številke prvega letnika naprej do konca je kot urednik naveden *Phil. Roschütz - Rothschütz*, to je Emilov sin Filip (Philipp). Od 2. številke 2. letnika do konca se je podpisoval kot *Phil. Fr. Roschütz - Rothschütz*.

Kakšna je bila vloga sinov Seifrieda (Sigfrida) in najmlajšega Franca, (še) ni znano, vsekakor pa sta morala kazati zanimanje za čebele oziroma čebelarstvo trgovino. Oktobra leta 1899 je bil v trgovski register kot lastnik podjetja »Krainger Handelbienenstand ...« vpisan Seifried Ravenegg, že maja leta 1901 pa je bil kot lastnik znova vpisan Emil Ravenegg. Končno je ta aprila 1908 celotno posestvo prepustil sinu Francu, vendar gospodarstvu ni bilo več pomoči in januarja 1909 je šlo podjetje »Krainger Handelbienenstand Baron Rotschütz« v stečaj. Podsmreko in podjetje je kupil industrialec P. Majdič.

Emil Rothschütz je umrl mesec dni pozneje, 21. februarja 1909, v Podsmreki. Pokopali so ga na višnjegorskem pokopališču, družina pa se je odselila v Gradec. ■

Viri:

- Adamič, F. (1971): Naši velečebelarji. Zbornik občine Grosuplje. Gospodarska, kulturna in zgodovinska kronika. III. Grosuplje, str. 127–132.
- Preinfalk, M. (2006): Družina Roschütz – baroni, ki to niso bili. Kronika, časopis za slovensko krajevno zgodovino, 54: 95–104.
- Slovenski biografski leksikon, 3. knjiga, geslo Rot(h)schütz, str. 143–144.
- Salehar, A. (2010): Prispevi k bibliografiji čebelarjev družine Roschütz (Rothschütz, Ravenegg, Rožič, Rothšic, Rr. ...). Digitalna knjižnica Slovenije (<http://www.dlib.si>; URN:NBN: SI: doc-KUHPODPI), Rodica, 3. 5. 2010, 18 strani.

NABIRAJMO NOVA ZNANJA V PRID ZDRAVJA NAŠIH ČEBEL, NARAVE IN NAS SAMIH!

Ajda

Naročila za brošuri sprejemamo po tel. št.:

01/754 07 43

ali na elektronski naslov:

meta.vrhunc@siol.net oz.,

na spletni strani:

www.ajda-vrzenec.si

DEMETER ČEBELARJENJE, čebelarjenje, kot ga za svoje zdravje potrebujejo čebele, in **SETVENI PRIROČNIK**, da bomo za delo s čebelami odbirali tiste dneve, ki krepijo njihovo zdravje, sta brošuri, ki ju čebelar brez dvoma potrebuje na svoji poti iskanja pravih metod za delo s čebelami.

Cena posamezne brošure je 7,50 EUR.

Franc Francis Jager – duhovnik in priznani čebelarški strokovnjak v ZDA v prvi polovici 20. stoletja

Marjan Papež

Oče Franc Jager sodi med pomembnejše slovenske čebelarške avtoritete, kljub temu pa o njem še vedno ne vemo dovolj. Zgodaj, še ne osemnajstleten, je moral po svetu. Konec 19. stoletja je odšel iz Slovenije v Združene države Amerike, v zvezno državo Minnesoto in tam postal duhovnik. (Minnesota je zvezna država ob Gornjem jezeru na meji s Kanado. Država s 5,3 milijona prebivalcev je približno desetkrat večja od Slovenije.) Franc Jager je v novi domovini nadaljeval tudi družinsko čebelarstvo tradicijo po dedu Martinu, ki je čebelaril v Goričah pod Nanosom.

Franc Jager je tako izpopolnil svoje čebelarstvo znanje, da ga je Svet državne univerze v Minneapolisu leta 1913 izvolil za prvega profesorja čebelarstva v Minnesoti. Mirno lahko trdimo, da je v tej vlogi pomembno prispeval k razvoju čebelarstva v Združenih državah, saj je svoja dognanja objavil v ameriškem strokovnem čebelarškem tisku, predaval tako v ZDA kot Kanadi ter čebelarjem pošiljal selekcionirane matice iz svoje lastne vzreje.

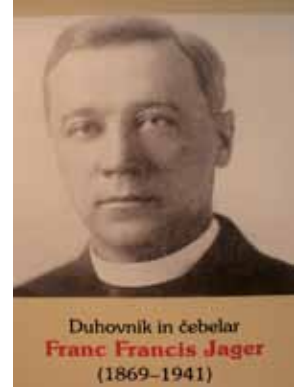
Njegovo življenje in delo, še bolj pa delo njegovega brata arhitekta Ivana Johna Jagra je pod drobnogled vzela vrhniška arhitektka Nataša Oblak Japelj in o njunem delu pripravila razstavo, ki je bila do sredine decembra 2010 na ogled v Cankarjevem domu na Vrhniki, gostovala pa bo tudi po drugih krajih v Sloveniji. Čebelarjem priporočamo, da si razstavo ogledajo. Prav je, da Franca Jagra ne pozabimo, saj je s svojim življenjem in delom lahko še dandanes vzor slovenskim čebelarjem.

Od kratkohlačnika nad Bistro do duhovnika v Minnesoti

Franc Jager se je rodil 2. aprila 1869 v železniški čuvajnici nad Bistro kot prvi od osmih otrok matere Katarine, rojene Primožič, in očeta Andreja Jagra. Maja 1874 se je družina preselila v Ivanje selo. Ljudsko šolo je obiskoval na Uncu in Vrhniki. Leta 1880 se je vpisal v gimnazijo v Ljubljani. Dva meseca pred končnimi izpiti za nadaljevanje šolanja na univerzi so ga skupaj s petnajstimi sošolci, ki so se uprli krivičnemu – nemško naravnemu šolskemu sistemu – izključili iz gimnazije. Krute šolske razmere oziroma vse hujše nemškutarstvo, ki mu je nasprotoval, so Francu onemogočile nadaljnje šolanje in njegovo

izobraževanje je viselo na nitki.

Vendar je novo upanje dobesedno prisijalo iz ZDA. Prek sošolca je navezal stik z misijonarjem Janezom Metodom Solncem, ki je iskal slovenske fante za študij bogoslovja v Združenih državah Amerike. Skupaj z njim je 6. februarja 1887 prek Bremna zapustil Evropo in 1. aprila 1887 pripotoval v New York. Študent bogoslovja je postal v St. Paulu v državi Minnesota. Kot kaplan in duhovnik je deloval v več službah, dokler ni bil leta 1898 premeščen v cerkev sv. Elizabete v Minneapolis, kjer je ostal deset let. Že tam je začel čebelariti, vendar je imel težave s prebivalci, ki so se bali čebel.

Leta 1913 je Svet državne univerze v Minneapolisu Franca Jagra izvolil za prvega profesorja čebelarstva, pozneje je postal predstojnik oddelka za čebelarstvo, vodja kmetijske poskusne postaje na univerzi ter svetovalec na kmetijskem ministrstvu.

Čebelarstvo teoretično združeval s prakso

Leta 1908 se je preselil v župnijo sv. Bonifacij, kjer je po načrtih brata arhitekta zgradil župnišče, dvorano, šolo ter prenovil cerkev. Poleg tega je ustanovil še čebelarstvo s stotimi panji čebel in zasadil velik sadovnjak. Leta 1913 ga je Svet državne univerze v Minneapolisu izvolil za prvega profesorja čebelarstva.

Kot profesor je imel Franc več priložnosti za razvoj čebelarstva in za organizacijo čebelarstev raziskovalnega in podjetniškega tipa. Že kot zasebnik je preizkusil številne novosti: različne evropske panje (med njimi AŽ-panj), od ameriških pa Dadant-Blattov in Langstrot-Rootov sistem čebelarjenja. Odločil se je za zadnjega, ker je preprost, cenen in uspešen, saj omogoča največje donose kakovostnega in sortnega medu.

Pozneje je postal predstojnik oddelka za čebelarstvo, vodja kmetijske poskusne postaje in sveto-

V župniji sv. Bonifacij, kamor se je Franc Jager preselil leta 1908, je čebelaril s stotimi nakladnimi panji čebel, zasadil pa je tudi velik sadovnjak.

valec na kmetijskem ministrstvu. Kot gostujoči profesor je predaval tudi na univerzi v Regini v Kanadi. Ves čas je predaval, vodil tečaje in zborovanja ter spodbujal državljane k čebelarjenju, češ da to omogoča tako dobiček kot tudi zadovoljstvo.

Kot govornik in kot človek je bil izjemno priljubljen. Strokovne članke in razprave je objavljaval v ameriških čebelarških glasilih in v univerzitetnih publikacijah.

O njem in njegovih pogledih na svet je časopis Slovenski narod 5. avgusta 1925 objavil zanimiv članek, ki je pravzaprav povzetek članka iz julijske številke mesečnika American Bee Journal istega leta. Tam piše: »Njegova osebnost ni mogočna in zapovedujoča, pač pa je prikupljiva in napravlja prijeten vtis. Njegovo jasno lice izraža naravno dobroto in filozofično vedrost duše. Ker je skromnega in pohlevnega značaja, ni lahko ga spraviti do tega, da bi sam o sebi govoril ... F. Jager misli, da bi mogli ljudje postati povsem neodvisni, kar se tiče rabe denarja ...« Franc Jager je imel 10 akrov (5,7 hektarja) veliko kmetijo, na kateri je prideloval skoraj vse, kar je potreboval. Po navedbah v tem članku je moral kupiti le kavo in sladkor (nekoliko nenavadno, da navaja potrebo po sladkorju, saj je imel sladila – medu prav gotovo na pretek, op. p.).

Nazaj k čebelam in graditvi cerkva

Leta 1917 ga je ameriška zvezna vlada kot predstavnika ameriškega Rdečega križa napotila na solunsko fronto. Leta 1919 se je vrnil v ZDA, v župnijo sv. Bonifacij, kjer je nadaljeval pastoralno delo, dejaven pa je bil tudi pri graditvi cerkva (v svojem življenju jih je zgradil 13!), pri čemer mu je bil v veliko

pomoč brat arhitekt Ivan Jager, ki je v Združene države prispel leta 1902. Očetu Francu Jagru se je za vodenje graditve cerkva ob jubileju zahvalil tudi nadškof.

Pri svojem delu se je ukvarjal tudi s selekcijo čebel. Leta 1924 je po vsej Minnesoti razposlal približno 700 matic. Na univerzi v Minnesoti je predaval do leta 1929, v vmesnem obdobju pa je potoval po ameriških državah, delil nasvete čebelarjem, selekcioniral, vzrejal in prodajal čebelje matice. Pripravljaval je tudi izobraževalne radijske oddaje o

čebelarstvu. Zadnja leta je Franc Jager zime skupaj s svojimi čebelami preživel v kraju Alexandria v toplejši Louisiani na jugu ZDA, kjer je 30. januarja 1941 tudi umrl.

Poleg zaslug pri širjenju znanja med ameriški čebelarji ima Franc Jager posebno mesto tudi v knjižnici Univerze v Minnesoti, saj ji je leta 1930 podaril bogato zbirko svojih knjig, revij in številnih dokumentov, ki mu jih je posredovala bodisi zvezna država Minnesota bodisi ameriška zvezna vlada. ■

Avtorica razstave o bratih Jager je Nataša Oblak Japelj, pri postavitvi so sodelovali še Franci Dovč, Marija Oblak Čarni, Janez Žitko, Ana Arh in Aljaž Ciber. Razstavo je oblikovala Milena Oblak Erznožnik. Zanimanje za razstavo je bilo že ob odprtju veliko, zato bo v prihodnjih mesecih gostovala tudi v Ilirski Bistrici in Postojni, potem pa prav gotovo še kje.

Viri:

- Dovč, F., Božič, J., Dovč, P. (2003): Father Francis Jager – Chief of the Division of Apiculture at University of Minnesota. V: POKLUKAR, Janez (ur.), KOZMUS, Peter (ur.). Proceedings of the XXXVIII Congress APIMONDIA, Ljubljana 2003.
- Knjižnica za entomologijo, ribogojstvo in divjad Univerze v Minnesoti [elektronski vir] <http://efw.lib.umn.edu/>.
- Občina Vrhnika (2010): Znani Vrhničani: Franc Jager [elektronski vir] <http://www.vrhnika.si/?m=pages&id=66>.
- Oblak Japelj, N. (2010): Brata Jager, Muzejsko društvo Vrhnika in Zavod Ivana Cankarja Vrhnika, zgibanka ob razstavi, Vrhnika.
- Toman, A. (1925): Slovenski čebelar v Ameriki, Slovenski narod, 5. avgust 1925.

ČD Cerklje na Gorenjskem praznovalo 90-letnico delovanja

Čebelarji ČD Cerklje na Gorenjskem smo 16. septembra 2010 v okviru praznovanj Občine Cerklje in v okviru priprav na mednarodni Forum apiterapije in kakovosti čebeljih pridelkov 2010 praznovali 90. obletnico ustanovitve ČD Cerklje. Kulturne prireditve s podelitvijo priznanj najzaslužnejšim članom društva v dvorani Ignacija Borštnika v Cerkljah so se udeležili številni čebelarji domačega ČD in okoliških čebelarskih društev. Prireditve se je začela s prihodom praporščakov s prapori gorenjskih društev, nadaljevala pa s kulturnim programom, ki ga je spretno povezovala ga. Ana Jagodic. V uvodu je navzoče najprej pozdravil dolgoletni predsednik in zaslužni član društva g. Franci Strupi, nato pa je svoje uvodno razmišljanje predstavil tudi župan občine Cerklje g. Franc Čebulj. Omeniti velja izjemen posluš občine za čebelarsko dejavnost, saj je tudi župan član našega društva in vnet čebelar. Ob tej priložnosti je društvo prejelo najvišje priznanje ČZS – odličie Antona Janše I. stopnje, ki ga je izročil predsednik te krovne čebelarske organizacije g. Boštjan Noč. V nagovoru je čestital članom društva za visok jubilej in se jim hkrati zahvalil za opravljeno delo na področju ohranjanja kranjske čebele. Posebna priznanja za dolgoletno delo v društvu so prejeli Franci Strupi, Jernej Vombergar, Ludvik Verbič, Franc Hubat, Jože Brankovič, Franc Zorman, Štefan Polajnar in Jože Bajt. Društvo je posebna priznanja za razvoj

Foto: Miha Štular

Dobitniki priznanj Čebelarskega društva Cerklje

slovenskega čebelarstva podelilo tudi predsedniku ČZS g. Boštjanu Noču, tajniku ČZS g. Antonu Tomcu, vodji JSSČ ge. Lidiji Senič in županu občine Cerklje g. Francu Čebulju. Prireditve so popestrili nastopajoči glasbeniki in otroci iz vrtca Murenčki.

V ČD Cerklje je zdaj včlanjenih 78 čebelarjev, ki čebelarijo s približno 900 čebeljimi družinami, v okviru OŠ Davorina Jenka Cerklje pa deluje tudi čebelarski krožek, ki je vsako leto dobro obiskan. Dolgotrajna tradicija čebelarjenja v vaseh pod Krvavcem ter znanje in izkušnje v skrbi za ohranitev naše kranjske sivke so brez dvoma porok, da delovanje društva še dolgo ne bo zamrlo.

Miha Štular

Wachs HÖDL

Wachsverarbeitung | Imkereiarartikel
 Deutsch Haseldorf 75 | A-8493 Klöch, Avstrija
 Tel. & faks: +43 (0) 3475 / 2270
 info@wachs-hoedl.at | www.wachs-hoedl.at

Delovni čas
 Ponedeljek-petek
 8:00-12:00 13:00-18:00
 Sobota 8:00-12:00

Jezik za sporazumevanje: nemščina
 Naše satnice lahko kupite tudi v podjetju
 Lagar trade d.o.o. iz Šenčurja
 Jana posredovanje, zastopanje, Maribor

Kako nas najdete:

Imejte svoj vosek pod nadzorom!
Satnice iz lastnega voska so spet aktualne.

- imate možnost prisostvovati predelavi vaših starih satnic oz. predelavi vašega voska!
 Obvezna je predhodna telefonska najava!
- Najmanjša količina obdelave je 20kg surovega voska, oz. 50kg starih satnic.
- Garantiramo razkuževanje s paro.
 Zelo ugodno razmerja kvaliteta-kakovost.
- Po željo izdelujemo vsako debelino in dimenzijo satnic.
- Obdelava voska možna skozi celo leto.

durch die Austria Bio Garantie kontrollierter Betrieb

Izobraževalno, vzrejno in promocijsko središče naše kranjice nastaja tudi v Slovenski Bistrici

ČD Slovenska Bistrica že nekaj let pripravlja prostore za izobraževanje, promocijo čebelarstva in vzrejo kranjice. Pri uresničevanju tega načrta so se pojavljali vedno novi in novi birokratski problemi, ki so dolgo časa zavlačevali njegovo uresničitev.

Pred desetletjem so bili na zemljišču kmetijskega kombinata z njegovim soglasjem postavljeni trije zabojniki, združeni v enotno stavbo. Zemljišče je bilo preneseno na Sklad kmetijskih zemljišč. Za realizacijo projekta je morala občina dopolniti prostorski načrt in zemljišče uvrstiti med delno zazidljiva zemljišča, namenjena čebelarstvu. Na zahtevo občine je čebelarstvo naročilo odmero zemljišča. Ob delno zazidljivem zemljišču smo z najemom pridobili še del nezazidljivega zemljišča – travnik in del gozda. Pogodbe o najemu zemljišč so sklenjene, vendar samo za 10 let (v Avstriji je vzrejno središče Mistelbach, severno od Dunaja, dobilo 5 ha gozda v najem za 100 let z najemnino takratnih 100 ATS – tj. približno 50 EUR na leto).

Lani smo po sklenjenih pogodbah in na podlagi soglasij prostor ogradili z 302 m dolgo in dva metra visoko ograjo, v čebelnjaku letajo prve trotovske družine, prve poskusno vzrejene matice pa so že oprasene in pridno zalegajo. Prvi prašilčki domujejo v senci gozdička. Približno 150 m ob ograji je načrtovana učna pot, ob kateri bodo zasajene medovite rastline in postavljene steklene vitrine s čebelarstvom gradivom.

Upravni odbor društva je za skrbnika imenoval čebelarkega mojstra Jožeta Kadenška. Hkrati je imenoval tudi komisijo za vzrejo, ki jo vodi dipl. agronom in čebelarke mojster Matej Leskovar, člani pa so Gorazd Levart, dipl. inž. gozdarstva, Matevž Tomažič, dipl. inž. strojništva, Marijan Dreo, strokov-

Foto: Norbert Jedlovčnik

Troti že izletavajo in opravljajo svojo dolžnost.

njak za računalništvo, in dijak Črtomir Kuhl. V treh letih smo se v okviru ČD Slovenska Bistrica sami usposobili tudi za morfološko analizo čebeljih kril na podlagi 31 parametrov, pridobili program in prve izsledke objavili v društveni brošuri. Da bi izboljšali čistost kranjice v okolju, zbiramo vzorce pri bližnjih čebelarjih.

Lani smo na Drugo priznano rejsko organizacijo Kmetijski inštitut Slovenije oddali vlogo za priznanje vzrejališča za gospodarske matice. Po prvih uspešnih korakih je pred nami še postopek umetnega osemenjevanja. Podpisali smo že pismo o nameri za sodelovanje pri prenosu tehnologije in izobraževanja.

Seveda je pred nami še veliko nalog, vendar so vse lažje od tistih, ki smo jih že izvedli. Za pomoč smo hvaležni tako posameznikom kot podjetjem, ki so nam brezplačno pomagali z materialom, opremo, s čebeljimi družinami, programom za morfološko analizo, prevozi in z gramozom. Za vse, kar smo postorili doslej, je društvo plačalo nekaj več kot 2000 EUR. Enajstih delovnih akcij se je udeležilo 161 čebelarjev, pomagali pa so jim tudi nečlani.

Norbert Jedlovčnik

Cvetlični vrt v Čebelarstvo-sadjarskem učnem centru »Fara«

V okviru projekta ČD Prevalje z naslovom »Spoznavajmo življenje čebel« je med drugim nastal tudi cvetlični vrt. V njem so posajene medovite rastline, zdravilne rastline in nekatera zelišča. Čebelarji smo v vrtu izvedli dela na terenu, naredili gredice in nanje posadili rastline. Z vrtom želimo prikazati pomembnost medovitih rastlin za

človeka in čebele ter njihovo vsakdanjo uporabnost.

Ker projekt obsega tudi izobraževanje, smo čebelarji organizirali delavnice in predstavitve, ki so se jih udeležili predvsem člani šolskega krožka. Na njih smo prikazali naseljevanje čebeljih rojev v čebelji panju, čebelarjeva opravila v panju

Foto: Anica Vogel

in točenje medu. Izvedli smo tudi delavnico o označevanju čebeljih matic ter številne posege tako v čebelnjaku kot v sadovnjaku. Namen Čebelarstvo-sadjarstva učnega centra je v naravi prikazati sadovnjak in vsa dela v njem. V čebelnjaku je mogoče predstaviti čebele, življenje čebel

in čebelarstvo, v cvetličnem vrtu pa je mogoče raziskovati rastline in njihov pomen. Vrhunec vsega je brez dvoma povezava med sadjarstvom, čebelarstvom in rastlinstvom v naravi. Nastaja tudi spletna stran, ki bo širši javnosti omogočila spremljanje dejavnosti v našem učnem centru.

Za izvedbo projekta smo pridobili sredstva iz programa LAS. Večino sredstev za ta projekt je prispevala Občina Prevalje, nekaj pa smo jih pridobili tudi iz evropskega sklada za regionalni razvoj. Seveda pa ne smemo pozabiti, da so veliko truda v ta projekt vložili člani našega čebelarskega društva, in ponosni smo, da so med njimi tudi mladi. Čebelarji in sadjarji verjamemo, da bodo sadovnjak, čebelnjak in cvetlični vrt v ponos vsem občanom Prevalj in da bo to sčasoma postal kraj, kamor bodo radi zahajali ljubitelji narave od blizu in daleč.

Rudolf Vogel, ČD Prevalje

Kulinarična delavnica v Radovljici

ČD Radovljica je ob veliki pomoči Srednje gostinske in turistične šole Radovljica novembra lani, torej še pred prihodom treh dobrih mož, organiziralo kulinarično delavnico z naslovom »Med v kuhinji – sladice«. Zaradi izjemnega zanimanja smo morali, žal, zavrniti kar nekaj zainteresiranih, in to kljub temu, da smo tudi v dodatnem terminu prekoračili zmogljivost kuhinje, in kljub prvotni smeli napovedi, da ne bomo nikogar zavrnili. Z lahkoto bi napolnili vsaj še en termin.

Ob tradicionalnih jedeh, kot so kobariški štruklji v kuhani, pečeni in ocvrti različici, loški in dražgoški kruhki, limonina zmrzlina, makova strnjenska s prelivom iz gozdnih sadežev ter peciva s polnovredno moko in pehtranom, smo pripravili tudi ocvrto sadje (z domačega vrta), jabolka v haljici z muškarnim šodojem, kuhane hruške z vinom, od agrumov pa ananas s smetano in na maslu popečene banane s sladoledom. »Ognjevito« flambiranje v zatemnjeni šolski kuhinji je bilo prava paša za oči! Krog sladice smo sklenili z medenjaki, božičnim kruhom in zelo popularno baklavo. Dogodek je popestril muzej, ki deluje v okviru gostilne Lectar in v katerem na starodaven način izdelujejo lectova srca in priložnostno pecivo iz medenega testa. Prikazali so, kako barvajo in krasijo znamenita lectova srca, ki kar pol leta ohranijo vrednost peciva, pozneje pa postanejo spominki. Udeleženci delavnice so se lahko sami preizkušali tudi v umetnosti tovrstnega krašenja. V procesu priprave za slajenje ni bila uporabljena niti žlička slad-

Foto: Jelka Azman

korja ali kakega drugega sladila, temveč izključno samo v Sloveniji pridelan med.

V šolski kuhinji smo imeli čast sodelovati pri prikazu dela, ki je potekal na način odprte kuhinje. Tako je lahko vsak udeleženec na vsakem koraku slišal, videl in tudi sam sodeloval najprej pri pripravi surovin, nato pa tudi pri aranžiranju, garniranju ter na koncu seveda pri degustiranju.

Ker ob hrani po navadi kaj popijemo, smo postregli sladka vina, medeni liker in medeno žganje, kot običajno pa so udeleženci tudi tokrat najbolj pohvalili medico, katere ime bi lahko zapisali tudi z veliko začetnico in ki nam jo je, tako kot vse druge pijače in medove, podarilo ČD Radovljica. Naj se ob tej priložnosti iskreno zahvalimo vsem članom društva. Član ČD Radovljica je ob šoli postavil svojo stojnico, na kateri so udeleženci lahko kupili različne medove, pijače ter izdelke iz voska, od sveč do voščenih jasic. Res lepo!

Po »gasilskem fotografiranju« s krožniki v rokah in sproščenem pogovoru so udeleženci – žene čebelarjev, gostincev in slaščičarjev, predstavnice aktivov kmečkih žena, člani okoliških ČD ter vsi, ki so za dogodek zvedeli iz govoric (med nami je bila tudi gostja iz Anglije) – izrazili željo, naj čim prej znova pripravimo kaj podobnega, npr. splošno kuhanje in pečenje z medom (to smo jim obljubili že za pomlad) ali ponovitev in nadgradnjo priprave sladice (to naj bi se zgodilo novembra 2011). Ponosni smo na pohvale, izre-

čene na račun ideje ČD Radovljica in kakovostne priprave delavnice, ki je delo Srednje turistične in gostinske šole iz Radovljice, pa tudi na račun vsestransko koristne in prijazne izvedbe.

Delavnica je bila namenjena promociji čebelarstva, uporabe medu in Radovljice kot čebelarškega mesta, pa tudi ohranjanju domačih običajev in jedi, predstavitvi različnih medov in še marsičemu – res pa je, da tisti, ki je na ta dan hujšal, gotovo ni bil na pravem mestu!

Sandi Marolt, ČD Radovljica

V Dobu počastili sv. Ambroža

Čebelarji ČD Domžale so decembra 2010 v farni cerkvi sv. Martina v Dobu kot že nekaj let zapored znova počastili zavetnika čebelarjev sv. Ambroža. Organizacijo dogodka je prevzela Čebelarška družina Krtina, ki pod vodstvom predsednika Marjana Kodermana deluje v okviru ČD Domžale. V Dob so povabili čebelarje iz bližnje in daljne okolice, maše pa so se udeležili čebelarški prapori ČZ Gorenjske, ČD Cerklje, ČD Moste - Polje, ČD Kamnik, ČD Mengeš, ČD Lukovica in ČD Domžale, predsedniki krajevnih skupnosti Krtina, Dob in Vir ter predstavniki občine Domžale.

Sv. mašo v spomin na zavetnika čebelarjev, škofa sv. Ambroža, in na vse pokojne čebelarje je daroval dobski župnik Jure Ferlež. Med pridigo je povedal, da je bil škof sv. Ambrož v duhovnem smislu oče vernikom in varuh prave vere, kakor so tudi čebelarji očetje čebelarjem, ki jih varujejo, z njimi čutijo in so zanje odgovorni. Sv. Ambrož je bil član Cerkve in na to občestvo je bil zelo ponosen. Tudi čebelarji se združujejo v družine, društva in zveze, da bi se med seboj pri znanju in delu s čebelami podpirali ter

Foto: Viktor Svetlin

izmenjavali tako znanje kot izkušnje. Poudaril je, da je veselje doma pri Bogu in da je spodbuda za sožitje z naravo in varovanje naravnega okolja oziroma vsega, kar nam je podaril Bog.

Po končani sv. maši so čebelarji pred cerkvijo ponudili raznovrstno medeno pecivo in napitke, na stojnici pa je bilo mogoče kupiti tudi med in druge čebelje pridelke.

Viktor Svetlin, ČD Domžale

Ambroževa maša v Radencih

V cerkvi sv. Cirila in Metoda v Radencih je v nedeljo, 12. decembra 2010, tamkajšnji župnik Janko Ivančič daroval Ambrožovo čebelarško mašo za vse pokojne in dejavne čebelarje.

Predsednik ČD Radenci inž. Zlatko Sever je v nagovoru spomnil na zaščitnika čebelarjev, svetega Ambroža, slavnega vojskovodjo, pesnika, glasbenika, konzula Ligurije in nadškofa. Omenil je tudi, da imamo Slovenci svojo kranjsko sivko, ki je znana po vsem svetu, razvili pa smo tudi svoj AŽ-panj, ki je prilagojen našemu načinu čebelarjenja. Ponosni smo tudi na pionirja umnega če-

Foto: Dani Mauko

belarjenja Antona Janšo ter na domačina Petra Dajnka iz Črešnjevcev.

Pri oltarju, ki je bil obložen s čebelarškimi pridelki in izdelki in na katerem je v laterni gorela velika sveča iz voska, ki jo je prižgal praporščak ČD Radenci Alojz Zver, je navzočim nekaj besed namenila tudi medena kraljica Nataša Bukovec. V svojem nagovoru je poudarila predvsem vlogo čebelarjev pri oskrbi čebel in vrednost neokr-

njenih zakladov narave, ki jih čebele prinašajo v panj.

Župnik je po blagoslovu čebel in panjev čebelarjem dejal, da je njihov trud viden pred oltarjem, ter jim zaželel, naj jim Bog varuje čebele pred vsako boleznijo. Potem je vse udeležence povabil pred cerkev, kjer so čebelarji ponujali medeni čaj, medico in medenjake.

Dani Mauko

Ambroževa maša v Braslovčah

ČD Braslovče je v sodelovanju s Čebelarstvo Spodnje Savinjske doline pripravilo sveto mašo v čast zavetniku čebelarjev sv. Ambrožu. Maše so se udeležili številni čebelarji iz Spodnje Savinjske doline s prapori svojih društev in drugi. Braslovški čebelarji so del oltarja v župnijski cerkvi uredili po čebelarstvo, z miniaturnim čebelnjakom in izdelki iz medu. Na začetku maše, ki jo je daroval domači župnik Milan Gosak, je o sv. Ambrožu govoril predsednik ČD Vransko Janez Kropivšek, vse navzoče pa je predsednik ČZ Spodnje Savinjske doline Mile Gržina po maši povabil na pokušino čebeljih pridelkov.

Jani Puckmeister

Foto: Jani Puckmeister

Janez Kropivšek in domači župnik Milan Gosak

Čebelarstvo štirih občin

ČD Črenšovci, ki združuje čebelarje iz občin Črenšovci, Odranci, Turnišče in Velika Polana, je čebelarški dan praznovalo z godom sv. Ambroža, ki je zavetnik čebelarjev. Ob tej priložnosti so se čebelarji v novih slovesnih čebelarških oblekah najprej zbrali pri čebelarški maši v odranski cerkvi ter se zahvalili svojemu zavetniku. Po maši so čebelarji na trgu pred cerkvijo krajanom ponujali najrazličnejše medene izdelke, pecivo, medico in medeno žganje. Čebelarški dan so zaznamovali tudi z občnim zborom, na katerem so razmeroma ugodno ocenili delo v minulem obdobju ter si zadali okvirni program nalog za prihodnje leto. Med novostmi velja omeniti, da so dobili nove slovesne čebelarške obleke s klobuki. Veliko pozornosti so namenili vzreji in prehrani čebel, zdravstvenemu varstvu, prodaji čebeljih pridelkov ter promociji čebelarstva. V okviru ZČD Pomurja so pripravili več predavanj in se udeležili pomurskega ocenjevanja medu. ČD Črenšovci deluje od leta 1986, zdru-

Foto: Jože Žerdin

žu pa 31 članov. Odslej ga vodi novi predsednik Jože Tratnjek.

Čebelarški dan so zaznamovali tudi z novo pridobitvijo, saj sta člana društva Roman in Milena Kavaš iz Odrancev ob navzočnosti vseh čebelarjev slovesno izročila namenu obnovljen prevoznik čebelnjak, v katerem je 120 novih čebeljih panjev. Novo pridobitev je blagoslovil župnik župnije Odranci Lojze Kozar.

Jože Žerdin

Vlada sprejela uredbo o izvajanju Programa ukrepov na področju čebelarstva v RS 2011–2013

Vlada RS je na seji, 20. januarja 2011, sprejela uredbo o izvajanju Programa ukrepov na področju čebelarstva v Republiki Sloveniji v letih 2011–2013 (uredba), ki opredeljuje izvajanje ukrepov Tehnična pomoč čebelarjem (sofinanciranje čebelarstva opreme in pomoč čebelarjem začetnikom), Nadzor nad varozo, Kakovost medu in Obnavljanje čebeljega fonda (menjava čebeljih matic, subvencioniranje vzrejevalcev čebeljih matic, spremljanje kakovosti vzrejenih matic kranjske čebele in vpliv kakovosti prehrane na dolgoživost čebel in vitalnost čebeljih družin). Sredstva za omenjene ukrepe zagotavljata RS in EU, vsaka do 50 %. Uredba bo torej veljala tri leta, posamezni ukrepi pa morajo biti v programskem letu 2011 izvedeni do konca avgusta 2011, v programskem letu 2012 do konca avgusta 2012 in v programskem letu 2013 do konca avgusta 2013.

Novost uredbe, posebej to velja za ukrep **Tehnična pomoč čebelarjem**, je, da bodo upravičeni stroški uveljavljeni le za tekoče programsko leto (velja tudi za druge ukrepe), skupna vrednost razpoložljivih sredstev pa je večja kot prejšnja tri leta. Pri ukrepu *sofinanciranje čebelarstva opreme* je novost ta, da mora biti čebelar, ki bo kandidiral zanj, vpisan v register čebelnjakov najpozneje dan pred oddajo vloge, da je delež sofinanciranja 80 % skupne neto vrednosti (brez DDV) kupljene čebelarstva opreme, da je najvišji znesek sofinanciranja v programskem obdobju 2011–2013 za upravičenca, ki čebelarji z največ 20

čebeljimi družinami, 1000 EUR, za tistega, ki čebelarji z 21–40 čebeljimi družinami, največ 2000 EUR, za tistega, ki čebelarji z 41–100 čebeljimi družinami, največ 4000 EUR in za tistega, ki čebelarji s 101 ali več čebeljimi družinami, največ 6000 EUR (upoštevani so podatki o številu čebeljih družin, ki so bili v CRČ vpisani na dan 31. oktobra v letu pred oddajo vloge) ter da je skupni znesek sofinanciranja najmanj 30 % najvišjega zneska sredstev sofinanciranja (primer: najvišji znesek sofinanciranja pri čebelarjih, ki čebelarji z 41–100 čebeljimi družinami je 4000 EUR. Zahtevek za povračilo stroškov za nakup opreme, ki je 80 % skupne neto vrednosti brez DDV, mora biti najmanj 30 % od 4000 EUR, kar znaša 1200 EUR). Nabor opreme, za katero je mogoče uveljavljati sofinanciranje, ostaja enak kot prejšnja tri leta, dodatno so vključeni še testni vložki in za čebeljko pašo prirejena prevozna sredstva z nosilnostjo do 1000 kg. Pri ukrepu *pomoč čebelarjem začetnikom* je novo to, da se je dozdejšnji nabor upravičenih stroškov nakupa (nakup treh panjev in treh čebeljih družin) povečal še za nakup ene posode za med in enega točila za med. Začetnik je upravičen do sofinanciranja omenjenega nakupa v vrednosti največ 1000 EUR, če je bil prvič vpisan v register čebelnjakov v predhodnem ali istem letu pred objavo javnega razpisa za pomoč čebelarjem začetnikom. Naj opozorim, da mora po tej uredbi čebelar, ki bo kandidiral za ta ukrep, pred oddajo vloge opraviti naj-

Sredstva, ki bodo v letih 2011–2013 namenjena posameznim ukrepom:

Ukrep	Podukrep znotraj ukrepa	Višina sredstev v letu 2011 do	Višina sredstev v letu 2012 do	Višina sredstev v letu 2013 do
Tehnična pomoč čebelarjem	sofinanciranje čebelarstva opreme	174.200 EUR	173.640 EUR	172.840 EUR
	pomoč čebelarjem začetnikom			
Nadzor nad varozo		435.500 EUR	434.100 EUR	432.100 EUR
Kakovost medu		52.260 EUR	52.092 EUR	51.850 EUR
Obnavljanje čebeljega fonda	menjava čebeljih matic	30.902 EUR	30.821 EUR	30.678 EUR
	subvencioniranje vzrejevalcev čebeljih matic	29.615 EUR	29.518 EUR	29.383 EUR
	spremljanje kakovosti vzrejenih matic kranjske čebele	32.575 EUR	32.450 EUR	32.320 EUR
	vpliv kakovosti prehrane na dolgoživost čebel in vitalnost čebeljih družin	19.684 EUR	19.621 EUR	19.531 EUR

manj 35-urni tečaj za čebelarje začetnike (izvaja ga ČZS, JSSČ) in izobraževanja s področja zdravstvenega varstva čebel (izvaja VF NVI). Za ta ukrep pa lahko kandidirajo tudi tisti, ki predložijo certifikat nacionalne poklicne kvalifikacije. **Uredbi bo sledila še objava javnega razpisa, ki ga bo v prihodnje pripravilo in objavilo Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (nadalje MKGP).**

Nekaj novosti je tudi pri ukrepu **Nadzor nad varozo**. Tako bo do sredstva za zatiranje varoj upravičen le tisti čebelar, ki je vpis čebeljih družin v register čebelnjakov opravljen pred izdajo tega sredstva, čebelar pa bo lahko sredstva za zatiranje varoj dobil le za tolikšno število čebeljih družin, kot jih je bilo vpisanih v register čebelnjakov na dan 31. oktobra pred letom izdaje sredstva. Če se bo dejansko stanje njegovih čebeljih družin na dan izdaje sredstva razlikovalo od stanja v registru čebelnjakov, bo sredstva sicer lahko prejel, vendar za največ 10 odstotkov več čebeljih družin, kot jih je imel vpisanih v register čebelnjakov.

V okviru ukrepa **Kakovost medu** so prek sistema interne kontrole medu in ocenjevanja medu financirane analize medu. Novo pri tem ukrepu je, da ta ne določa izvajalca za analize medov, opredeljenih v uredbi, temveč bo ta izbran vsako leto posebej v skladu s predpisi, ki urejajo javno naročanje, in po programu, ki ga bo MKGP sprejelo vsako leto.

Pri ukrepu **Obnavljanje čebeljega fonda** so podukrepi poimenovani nekoliko drugače kot prejšnja tri leta oz. je njihov nabor širši. Ukrep na novo uvaja ukrep *menjava čebeljih matic*, do katere bodo upravičeni čebelarji, katerih matice imajo potomstvo, ki ne izkazuje morfoloških lastnosti, določenih v rejskem programu za kranjsko čebelo. Podrobnejši pogoji, način menjave itd. bodo zapisani v letnem programu, ki ga bo pripravil in izvedel izbrani izvajalec (MKGP bo vsako leto objavil javni razpis za izvajalca ukrepov menjava čebeljih matic, spremljanje kakovosti vzrejenih matic kranjske čebele in vpliv kakovosti prehrane na dolgoživost čebel in vitalnost čebeljih družin). Do subvencije vzrejalcev čebeljih matic (ukrep *subvencioniranje vzrejalcev čebeljih matic*) je upravičen vzrejevalec čebeljih matic, ki za najmanj 5 odstotkov poveča vzrejo kakovostnih čebeljih matic glede na čebelje matice, vpisane v izvorno rodovniško knjigo v prejšnjem programskem letu. Pogoji za odobritev subvencioniranja so objavljeni v uredbi, MKGP pa bo za vsako leto objavil javni razpis za ta ukrep, v katerem bo podrobneje določil pogoje in višino sredstev. Ukrep *spremljanje kakovosti* je zasnovan podobno kot prejšnja tri leta. Novost ukrepa Obnavljanje čebeljega fonda je ukrep o vplivu *kakovosti prehrane na dolgoživost čebel in vitalnost čebeljih družin*. Izvajalec, ki bo vsako leto izbran na podlagi javnih naročil, bo pripravil in izvedel triletni program.

Usposabljanje je pogoj!

Obveščamo vas, da **mora vsak imetnik čebel**, ki je od leta 2008 do leta 2010 **prejel sredstva za zatiranje varoj, opraviti usposabljanje s področja zatiranja varoze in drugih ukrepov**, ki ga NVI (zdravstveni del) in JSSČ (apitehnični ukrepi) pripravljata **v obdobju od leta 2009 do leta 2011**. V letu 2011 bo JSSČ izvedla 40 usposabljanj s področja apitehničnih ukrepov. V službi smo že določili, v katerih krajih bodo predvidoma potekala ta usposabljanja. Lokacije, ki še niso bile objavljene v 1. in 2. številki SČ, bomo objavili v prihodnjih številkah.

cev čebeljih matic) je upravičen vzrejevalec čebeljih matic, ki za najmanj 5 odstotkov poveča vzrejo kakovostnih čebeljih matic glede na čebelje matice, vpisane v izvorno rodovniško knjigo v prejšnjem programskem letu. Pogoji za odobritev subvencioniranja so objavljeni v uredbi, MKGP pa bo za vsako leto objavil javni razpis za ta ukrep, v katerem bo podrobneje določil pogoje in višino sredstev. Ukrep *spremljanje kakovosti* je zasnovan podobno kot prejšnja tri leta. Novost ukrepa Obnavljanje čebeljega fonda je ukrep o vplivu *kakovosti prehrane na dolgoživost čebel in vitalnost čebeljih družin*. Izvajalec, ki bo vsako leto izbran na podlagi javnih naročil, bo pripravil in izvedel triletni program.

Podrobnejše vsebine, pogoji itd. so zapisani v sami uredbi, informacije o tem pa lahko dobite tudi pri svetovalcih JSSČ. Čebelarjem bomo v pomoč tudi pri svetovanju in izpolnjevanju vlog za oba ukrepa Tehnične pomoči. Informacije boste lahko pridobili po telefonu ali po e-pošti (podatki so objavljeni v kolofonu Slovenskega čebelarja) oz. v svetovalnih pisarnah med uradnimi urami. **Razpisna dokumentacija bo znana z vsakoletno objavo javnega razpisa, ki ga bo pripravil in objavil MKGP v skladu z zakonom, ki ureja kmetijstvo. O tem in o podrobnostih razpisa pa vas bomo obveščali tudi v prihodnjih številkah našega glasila in na spletni strani ČZS.** Lidija Senič, vodja JSSČ

Vnovičen poziv k poročanju o prelepkah »SMGO«

Čebelarje, ki ste se vključili v pridelavo in trženje »Slovenskega medu z zaščiteno geografsko označbo« (SMGO) in ste pri ČZS prevzeli prelepke SMGO, znova pozivamo, da v skladu z določili Pravilnika o SMGO (Ur. I. RS, št. 46/2009) **najpozneje do 15. februarja 2011** ČZS pisno sporočite skupno količino »Slovenskega medu z zaščiteno geografsko označbo«, ki ste ga leta 2010

oddali v promet, ter skupno število uporabljenih prelepek za SMGO.

Za ta namen uporabite obrazec »Evidenca o polnjenju medu v maloprodajno embalažo in porabi prelepek SMGO za leto 2010«. Obrazec SMGO št. 5/09 najdete v brošuri Slovenski med z zaščiteno geografsko označbo (avgust 2009) ter na spletni strani ČZS. Anton Tomec, tajnik ČZS

Dan čebelarstva

Pred nekaj leti se je vodstvo ČZS odločilo, da začne kot prvo v svetu organizirano razvijati čebelarstvo. Ustanovilo je posebno komisijo in k sodelovanju povabilo vse tiste čebelarje, ki so želeli odpreti vrata svojih domov in sprejeti obiskovalce. Zanje so organizirali kar nekaj tečajev, da so spoznali osnove turizma, vsako leto pa prvo soboto v decembru organiziramo tudi Dan čebelarstva, na katerem se lahko predstavi vsak, ki se s to dejavnostjo že ukvarja.

V prostorih ČZS smo tako 4.12.2010 že petič zapored pripravili Dan čebelarstva, katerega cilj sta razvoj in promocija te posebne vrste turizma. Kljub slabemu vremenu se nas je zbralo veliko, to pa dokazuje, da postaja čebelarstvo vse pomembnejši. Navzoče je pozdravil predsednik ČZS Boštjan Noč ter jim na kratko predstavil cilje in dejavnosti ČZS, povezane s čebelarstvom. Predsednik komisije za čebelarstvo kulturno dediščino g. Franc Šivic je udeležencem predstavil delo komisije ter pomen in razvoj čebelarstva. Sledila je predstavitev dobrih praks, kot so Čebelarstvo muzej čebelarstva Križan, čebelarstvo g. Ivana Šege in primer dobre prakse čebelarstva v čebelarstvu Garibaldi. Obiskovalci so z navdušenjem poslušali predstavitev in prepričana sem, da si je marsikdo v glavi že pripravljaj načrt, kako čebelarstvo vključiti v svoje čebelarstvo ali kako čebelarstvo vključiti v svojo turistično ponudbo. Ogleдали smo si tudi kalejdoskop petih polnih nadaljevanj novega filma o slovenski kulturni dediščini, ki ga je lani v sodelovanju z g. Šivicem posnela producentka hiša Video Pro iz Vrtojbe.

Ker bo svetovni čebelarstvo kongres Apimondia letos v Argentini, nam je predstavila Agencija Aritours ga. Tanja Arih predstavila dva programa organizirane strokovne ekskurzije, vključno z obiskom kongresa. Sledile so razglasitve rezultatov čebelarstva fotografskega natečaja s podelitvijo priznanj. Nagrajene fotografije so si obiskovalci lahko ogledali na razstavi.

ČZS je v okviru razpisa za promocijo čebelarstva turizma v minulemu letu uspešno kandidirala tudi za pridobitev nepovratnih sredstev. Pogoje razpisa in možnosti za sodelovanje pri promociji čebelarstva turizma je navzočim predstavil tajnik ČZS g. Anton Tomec, na katerega se lahko obrnejo zainteresirani.

S kulturnim programom so posvet popestrile članice Kulturnega društva Frana Maslja Podlimbarskega iz Krašnje. Poleg razstave nagrajenih fotografij ter razstave novejših fotografij Franca Šivica in oljnih slik

čebel ge. Nevenke Gorjanc, ki slika z usti, so si obiskovalci lahko ogledali tudi razstavo Društva podeželskih žena iz Dolenjskih Toplic, povezano s čebelarstvom (večina izdelkov je bila izdelanih iz medenega testa), ter poskusili njihove dobrote.

Dneva čebelarstva turizma se je poleg čebelarjev udeležilo še več drugih ponudnikov turističnih zmogljivosti, predstavniki Zavoda za turizem, občin, Čebelarstva muzeja Radovljica in drugih, ki so na različne načine povezani s turizmom. Kot so nam povedali udeleženci, so bili njihovi vtisi izjemno pozitivni, zato sem prepričana, da bo glede na razcvet čebelarstva turizma v Sloveniji zanimanje za prihodnji posvet še večje.

Tanja Magdič, svetovalka JSSČ za ekonomiko

Predstavitev o koriščenju sredstev iz Uredbe

ČZS, JSSČ vabi vse čebelarje in čebelarke na posvet o možnosti koriščenja sredstev iz Uredbe o izvajanju Programa ukrepov na področju čebelarstva v RS 2011–2013. Predstavitev bo potekala 10.2.2011 ob 16. uri na Čebelarstvu centru Slovenije, Brdo pri Lukovici.

Čebelarstvo LUCKA

Dušan Žunko, s. p.

Sužid 41, 5222 Kobarid

031 870 709, 05 388 5856

info@lucka-sp.si, www.lucka-sp.si

Prodaja

- šablona za sočasno zbijanje in žičenje AŽ-, LR- in DB-satnikov (glej: Čebelar, 2/2008 in 2/2009),
- matic iz Triglavskega narodnega parka
- AŽ-, LR- in DB-satnikov, lahko tudi zbitih in žičenih,
- novih panjev LUCKA

Oddaja panjev LUCKA v dvoletno testiranje

Čebelarjem z veljavno čebelarstvo izkaznico priznamo 4 % popust pri nakupu v vrednosti več kot 50 EUR!

Apimedita po Apimeditici – odmevi

Ljubitelji čebel in čebeljih pridelkov vabimo na srečanje **Odmevi z Apimeditice**. Slovenski čebelarji smo bili lani gostitelji mednarodnega Forumu o apiterapiji in kakovosti čebeljih pridelkov, ki je potekal na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani, satelitske simpozije pa smo pripravili tudi v Mariboru, na Bledu, v Lipici in Dolenjskih Toplicah. Od 28. septembra do 1. oktobra 2010 so bili naši gosti priznani strokovnjaki iz 33 držav. V strokovnem delu kongresa so predstavili svoje raziskave na področju uporabe čebeljih pridelkov za zdravstvene namene. Slišati je bilo mogoče zelo veliko novosti in ugotovitev najnovejših raziskav, ki še dodatno potrjujejo resnično vrednost čebeljih pridelkov.

Zaradi tega Vas vabimo, da se nam **3. marca 2011 ob 15. uri pridružite v Čebelar-skem centru Slovenije**, kjer bodo domači strokovnjaki povzeli na kongresu predstavljene prispevke. Na srečanju boste izvedeli marsikaj novega o čebeljih pridelkih, zato vabimo vse, še posebej pa tiste, ki se niste mogli udeležiti strokovnega dela predavanja na Forumu, da se nam pridružite. Podrobnejše informacije in natančen program bo objavljen na spletni strani Čebelar-ske zveze Slovenije www.czs.si in v 3. letošnji številki Slovenskega čebelarja.

Nataša Lilek,
svetovalka JSSČ za zagotavljanje varne hrane

Okrogla miza o nosemavosti

Čebelar-ska zveza Slovenije, JSSČ bo v **sredo, 16. februarja 2011, ob 17.00 uri, v hotelu Perla na Kidričevi 7 v Novi Gorici pripravila okroglo mizo o nosemavosti**, ki se v zadnjem času vse pogosteje pojavlja v naših čebelnjakih. Na njej bo *Nosemo ceranae* predstavila dr. sc. Ivana Tlak Gajger, dr. vet. med., iz Zavoda za biologijo in patologijo rib in čebel pri Veterinarski fakulteti v Zagrebu. Na okroglo mizo vabimo tudi predstavnike Kmetijskega inštituta Slovenije, Veterinarske uprave Slovenije in Nacionalnega veterinarskega inštituta.

Vlado Auguštin,
svetovalec JSSČ za tehnologijo

Uradne ure JSSČ na terenu v februarju

Čebelar-ska zveza Slovenije, Javna svetovalna služba v čebelarstvu bo imela **28. februarja 2011 od 14. do 18. ure** uradne ure na terenu po Sloveniji, torej zunaj svojih stalnih pisarn, in sicer v:

- Domu čebelarjev Brode, Brode 37, Škofja Loka – tam bo ga. Tanja Magdič;
- Pri Atelšku, Povir 52, 6210 Sežana – tam bo ga. Nataša Lilek;
- Domu čebelarjev Hrastnik – tam bo ga. Andreja Kandolf;
- Gostišču na trgu, Hiša kulinarike in turizma, Glavni trg 30, Novo mesto – tam bo g. Vlado Auguštin;
- Gostišču Rifel Peter, s. p., Trg 2, 2391 Prevalje – tam bo ga. Lidija Senič.

Na ta dan zato ne bo uradnih ur na stalnih krajih.

Spletna trgovina ČZS

Obveščamo vas, da smo spletno stran ČZS obogatili z novo rubriko »E-TRGOVINA«. Do spletne trgovine vstopate s klikom na ikono, ki je na dnu desnega stolpca na začetni strani oz. na povezavi www.czs.si/eshop/index.php. Po vstopu v spletno trgovino ČZS, v kateri vam ponujamo najrazličnejše blago (literaturo, DVD-medije, promocijski material, oglaševalske table), se morate prijaviti in slediti navodilom. Veselo nakupovanje!

!POSEBNA PONUDBA MESECA! Jopič »Softshell« z znakom in sloganom kampanje »Ohranimo čebele«.

Ob prenehanju članstva

Vsa čebelarstva društva obveščamo, da mora posameznik, ki izstopi iz članstva v ČZS, **OBVEZNO** vrniti izkaznico!

Barbara Dimc, poslovna sekretarka ČZS

Oddaja prostorov

Čebelarstva zveza Slovenije obvešča vse zainteresirane, da oddaja v najem prostore za opravljanje gostinske dejavnosti ter spalne kapacitete v Čebelarskem centru Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica. Za dodatne informacije se obrnite na tel.: 01/729 61 02, 031/236 041 (Anton Tomec) ali na e-naslov: anton.tomec@czs.si.

Promocijska oblačila

ČZS v letu 2011 nadaljuje akcijo »Ohranimo čebele«. Eden izmed njenih pomembnejših ciljev je ozaveščanje javnosti. Za ta namen je ČZS pripravila posebna promocijska oblačila z logotipom in gesli naše akcije: »Ohranimo čebele!«, »Posadi rožo za čebelo!«, »Brez čebel ni življenja«, »S čebelami do zdravja«. Slike promocijskih oblačil si lahko ogledate na spletni strani www.czs.si/eshop/index.php.

Vsi skupaj si želimo, da bi se naša gesla čim pogosteje pojavljala v javnosti. Zato nam je z dobaviteljem uspelo doseči dogovor, da bo čebelarskim društvom, ki bodo oblačila kupila **do 28. februarja 2011, omogočen poseben količinski popust na nekatere artikle. Ob nakupu več kot 10 kosov so popusti:**

Artikel	Cena EUR
kapica s ščitnikom (20 % popust)	4,80
klobuček (10 % popust)	8,10
pulover (10 % popust)	18,00
jopič Softshell (10 % popust)	43,20
jopič iz flisa (10 % popust)	18,00
majice (30 % popust)	4,90

V ceno je že vračunan 20 % DDV, stroške pošiljanja pa vam bomo zaračunali posebej. Naročila sprejemamo po e-pošti: info@czs.si ali po tel. št.: 01/729 61 00.

Usposabljanje za letno poročilo čebelarskih društev

V soboto 12.2.2011, ob 9. uri, bo v Čebelarskem centru Slovenije Lukovica za vsa čebelarstva društva, predvsem za blagajnike, organizirano **usposabljanje o sestavi letnega poročila za leto 2010 in novostih pri finančnem poslovanju društev z naslovom: »Računovodstvo za društva o vodenju računovodskih izkazov«**. Prosimo vas, da se pravočasno (najmanj tri dni prej) prijavite ge. Klemencič Štrukelj po tel.: 040/436 518.

S čebelami Na zdravje!

V petek, 11. februarja 2011, ob 20.30 uri, bo na Radiotelevizija Slovenija 1 na sporedu oddaja Na zdravje s čebelarstvo tematiko. Vabljeni k ogledu!

Sprejet izpitni katalog za čebelarske mojstre

V minulem letu smo slovenski čebelarji dosegli še eno zmago, ki nas uvršča v sam svetovni vrh čebelarstva. Zgodovinski dogodek se je zgodil 21. decembra 2010, ko je Strokovni svet RS za poklicno in strokovno izobraževanje na svoji 127. seji sprejel izpitni katalog za naziv »čebelarski mojster/čebelarska mojstrica«. Tako so se uresničile želje številnih čebelarjev in prvič v zgodovini slovenskega čebelarstva se bomo za ta poklic lahko izobraževali tudi v naši državi.

Po besedah podpredsednika ČZS g. Aleša Rodmana pot do tega dosežka ni bila lahka: »*Nasprotno, polna je bila najrazličnejših ovir, težav, posmehovanja. Precej je bilo tudi nerazumljivega administrativnega oviranja. Sam sem si za to prizadeval od začetka tega mandata, ko sem bil imenovan za predsednika komisije za izobraževanje. Potrkati je bilo treba na številna vrata, prositi in vztrajati. Ampak, splačalo se je. Kot pravi slovenski pregovor: 'Konec dober, vse dobro.'*«

Urnik usposabljanj

Datum	Čas	Tema	Izvajalec	Kraj	Kontakt
3. feb.	17.00	Priprava čebeljih pridelkov za prodajo	Norbert Jedlovčnik	OŠ Koroški jeklarji Javornik, Ravne na Koroškem	g. Krebs 041/668 546
4. feb.	17.00	Tehnologija čebelarjenja z različnimi izpeljankami listovnih panjev	Milan Meglič	Lovski dom, Pangeršica 17, Golnik	g. Mali 041/751 177
7. feb.	17.00	Tehnologija čebelarjenja z različnimi izpeljankami listovnih panjev	Franc Prezelj	ČD Barje, Dušana Kraigherja 2, Ljubljana	g. Javornik 031/398 239
7. feb.	17.00	Oskrba čebeljih družin skozi leto	Milan Meglič	OŠ Bovec	g. Komac 041/406 258
9. feb.	15.30	Tehnologija čebelarjenja z različnimi izpeljankami listovnih panjev	Janez Kropivšek	Tornijeva dvorana, Rutarjeva 5, Tolmin	g. Podgornik 040/800 402
9. feb.	16.00	Čebelarstva zakonodaja	Tanja Magdič	Gostišče Fink, Slovenske Konjice	g. Kokelj 030/604 065
9. feb.	17.30	Pridobivanje sredstev in koriščenje razpisov	Tanja Magdič	Gostišče Fink, Slovenske Konjice	g. Kokelj 030/604 065
10. feb.	17.00	Apiterapija	dr. Franc Grošelj, Tone Tome	Sejna soba, Kmetijska zadruga Medvode	g. Ločnikar 041/310 182
10. feb.	17.00	Tehnologija pridelave voska	Aleksander Mikuš	Zavod za gluhe in naglušne, Vojkova 74, Ljubljana	g. Holzbauer 041/683 245
11. feb.	17.00	Ekološko čebelarjenje	Milan Meglič	Gasilski dom, Pločanska 8, Tacen	g. Tome 041/561 548
11. feb.	17.00	Tehnologija pridelave propolisa	Norbert Jedlovčnik	Gostilna Svetec, Šalovci	g. Verner 041/522 900
12. feb.	9.00	Računovodstvo za društva o vodenju računovodskih izkazov	Majda Gominšek	Čebelarstva zveza Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, Lukovica	ga. Štrukelj 040/436 518
12. feb.	16.00	Tehnologija pridelave voska	Severin Golmajer	Kongresno kulturni center, Dolenjske Toplice	g. Andrejčič 051/258 283
14. feb.	17.00	Tehnologija čebelarjenja z nakladnimi panji	Milan Starovasnik	Restavracija Gaj, Loke 1, Mozirje	g. Lesnjak 031/340 875
15. feb.	17.00	Tehnologija pridelave propolisa	Norbert Jedlovčnik	OŠ Dobravlje, Dobravlje	g. Semenič 031/334 588
15. feb.	16.00	Čebelarstva zakonodaja	Tanja Magdič	OŠ Koroški jeklarji Javornik, Ravne na Koroškem	g. Krebs 041/668 546
15. feb.	17.30	Pridobivanje sredstev in koriščenje razpisov	Tanja Magdič	OŠ Koroški jeklarji Javornik, Ravne na Koroškem	g. Krebs 041/668 546
15. feb.	17.00	Oskrba čebeljih družin skozi leto	Franc Panker	Čebelarški dom, Spodnje Blato 20a, Grosuplje	g. Trontelj 040/649 399
15. feb.	17.00	Priprava čebeljih pridelkov za prodajo	Milan Meglič	Trg padlih borcev 2, Rakek (zraven železniške postaje)	g. Palčič 031/618 900
16. feb.	18.00	Tehnologija čebelarjenja z nakladnimi panji	Milan Starovasnik	Društvo upokojencev, Šolska 10a, Slovenj Gradec	g. Bauer 041/473 556
17. feb.	17.00	Apiterapija	Franc Šivic	Dom čebelarjev Hrastnik	g. Žerko 041/583 809
18. feb.	17.00	Oskrba čebeljih družin skozi leto	dr. Stanislav Kapun	OŠ Ivan Cankar Ljutomer	g. Bratinščak 041/494 190
18. feb.	18.00	Alternativne čebelarste tehnologije	Matija Koštomaj	Sejna soba 3 nadstropje, Center Ig, Banja 4, Ig	ga. Mavec 040/305 482

20. feb.	9.00	Izdelava medenih pijač	Franc Absec	Dom čebelarjev Apis Ribnica, Dolenji Lazi	g. Škulj 041/368 115
20. feb.	9.00	Pridobivanje matičnega mlečka	Franc Prezelj	Obrotni dom, Partizanski trg, Metlika	g. Augustin 040/436 516
21. feb.	16.00	Vzreja čebeljih matic	Franc Prezelj	OŠ Bovec	g. Komac 041/406 258
23. feb.	18.00	Tehnologija čebelarjenja z nakladnimi panji	Milan Starovasnik	Tornijeva dvorana, Rutarjeva 5, Tolmin	g. Podgornik 040/800 402
23. feb.	17.00	Čebelarstva zakonodaja	Tanja Magdič	Center požarne varnosti Domžale (Helios), Količevo 2, Domžale	g. Mihelič 040/209 004
24. feb.	17.00	Tehnologija pridelave propolisa	Norbert Jedlovčnik	Gasilski dom, Velike Lašče	g. Borštnik 031/336 905
24. feb.	17.00	Čebelarški turizem	Franc Šivic	Zeliščni center, Grgarske ravne 30, Grgar	g. Šuligoj 041/583 596
24. feb.	17.00	Tehnologija pridelave cvetnega prahu	Janko Goričan	OŠ Koroški jeklarji Javornik, Ravne na Koroškem	g. Krebs 041/668 546
24. feb.	17.00	Oskrba čebeljih družin skozi leto	Franc Prezelj	Čebelarški dom, Levstikova 8b, Ilirska Bistrica	g. Skrt 041/484 174
25. feb.	17.00	Tehnologija pridelave cvetnega prahu	Janez Kropivšek	Čebelarški dom, ČD Radenci	g. Sever 041/943 657
25. feb.	17.00	Tehnologija pridelave cvetnega prahu	Vlado Pušnik	OŠ Pohorskega Bataljona, Slovenska Bistrica	g. Prah 041/768 351
2. mar.	16.00	Tehnologija pridelave propolisa	Norbert Jedlovčnik	Društvo upokojencev, Šolska 10a, Slovenj Gradec	g. Bauer 041/473 556
2. mar.	17.00	Čebelarstva zakonodaja	Tanja Magdič	Zadružni dom Zadvor, Cesta II. grupe odredov 43, Dobrunje	g. Alauf 041/661 098
4. mar.	17.00	Pridobivanje matičnega mlečka	Franc Prezelj	OŠ Pohorskega Bataljona, Slovenska Bistrica	g. Prah 041/768 351

Zagotavljanje kakovosti čebeljih pridelkov

1. feb.	17.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu	Nataša Lilek	Lovski dom, Rožnik 4, Stari trg pri Ložu	g. Palčič 031/618 900
3. feb.	18.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITEV	Tomaž Samec	Dvorana KS Podpeč Preserje, Jezero 21, Preserje	g. Celec 041/638 517
9. feb.	16.00	Označevanje medu in ustrezna tehnologija pridelave medu	Boštjan Noč in Andreja Kandolf	Čopova Rojstna Hiša, Žirovnica	g. Pfajfar 041/437 462
9. feb.	16.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu	Nataša Lilek	OŠ Dekani, Dekani 32, Dekani	g. Kozlovič 041/778 223
10. feb.	17.00	Označevanje medu in ustrezna tehnologija pridelave medu	Boštjan Noč in Andreja Kandolf	Sevniški grad, Sevnica	g. Zagorc 031/874 462
14. feb.	16.00	Označevanje medu in ustrezna tehnologija pridelave medu	Boštjan Noč in Andreja Kandolf	Zavod KGZS, Murska Sobota	g. Bratinščak 041/494 190
14. feb.	17.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITEV	Nataša Lilek	Gostilna Baron, Logatec	g. Žakelj 041/560 573
15. feb.	16.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITEV	Tomaž Samec	Dvorana ČD Rače, Podova 51, Rače	g. Pušnik 041/386 152
15. feb.	16.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu	Nataša Lilek	Vrtec pri OŠ Krmelj, Krmelj 25, Krmelj	g. Umek 070/850 868
15. feb.	16.00	Označevanje medu in ustrezna tehnologija pridelave medu	Boštjan Noč in Andreja Kandolf	Pri Atelšku, Povir 52, Sežana	g. Atelšek 041/649 142
16. feb.	15.30	Označevanje medu in ustrezna tehnologija pridelave medu	Boštjan Noč in Andreja Kandolf	Tornijeva dvorana, Rutarjeva 5, Tolmin	g. Podgornik 040/800 402
22. feb.	16.00	Označevanje medu in ustrezna tehnologija pridelave medu	Boštjan Noč in Andreja Kandolf	Fakulteta za kmetijstvo in biosistemske vede, Pohorska vila, Pivola 8, Hoče	g. Bauman 031/261 884

OBVESTILA ČZS

23. feb.	16.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu	Tomaž Samec	Društvo upokojencev, Šolska 10a, Slovenj Gradec	g. Bauer 041/473 556
24. feb.	16.00	Označevanje medu in ustrezna tehnologija pridelave medu	Boštjan Noč in Andreja Kandolf	ČZS, Brdo pri Lukovici 8, Lukovica	ga. Kandolf 040/436 514
1. mar.	16.00	Označevanje medu in ustrezna tehnologija pridelave medu	Boštjan Noč in Andreja Kandolf	Vrtnarska šola Celje	g. Gradišnik 031/836 460
2. mar.	16.00	Označevanje medu in ustrezna tehnologija pridelave medu	Boštjan Noč in Andreja Kandolf	OŠ Koroški jeklarji Javornik, Ravne na Koroškem	g. Krebs 041/668 546
2. mar.	16.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu	Nataša Lilek	KS, Dom krajanov Brezje	g. Perne 041/643 506

Program zatiranja varoze

2. feb.	17.00	Apitehnični ukrepi	Jože Mur	Društvo upokojencev, Šolska 10a, Slovenj Gradec	g. Bauer 041/473 556
		Zdravstveni del	mag. Vida Lešnik, dr. vet. med.		
2. feb.	18.00	Apitehnični ukrepi	Vlado Auguštin	Dom čebelarjev Brode	g. Novak 041/590 166
		Zdravstveni del	mag. Mira Jenko Rogelj, dr. vet. med.		
3. feb.	17.00	Apitehnični ukrepi	Milan Meglič	Gostilna Majolka	g. Arh 041/784 091
		Zdravstveni del	mag. Mira Jenko, dr. vet. med.		
9. feb.	16.00	Apitehnični ukrepi	Jože Mur	Vrtnarska šola Celje	g. Gradišnik 031/836 460
		Zdravstveni del	Alenka Jurić, dr. vet. med.		
9. feb.	17.00	Apitehnični ukrepi	Ivan Flac	Fakulteta za kmetijstvo in biosistemske vede, Pohorska vila, Pivola 8, Hoče	g. Bauman 031/261 884
9. feb.	18.00	Apitehnični ukrepi	Vlado Auguštin	Čebelarski dom, Spodnje Blato 20a, Grosuplje	g. Žnidaršič 041/712 285
		Zdravstveni del	Martina Škof, dr. vet. med.		
11. feb.	17.00	Apitehnični ukrepi	dr. Stanislav Kapun	Zavod KGZS, Murska Sobota	g. Bratinščak 041/494 190
		Zdravstveni del	mag. Lidija Matavž, dr. vet. med.		
14. feb.	18.00	Apitehnični ukrepi	Milan Meglič	OŠ Davorin Jenko, Cerklje na Gorenjskem	g. Strupi 031/663 001
		Zdravstveni del	mag. Mira Jenko, dr. vet. med.		
16. feb.	17.00	Apitehnični ukrepi	Ivan Flac	Restavracija Gastro, Rajšpova ulica 12, Ptuj	g. Kitak 041/864 166
16. feb.	18.00	Apitehnični ukrepi	Jože Mur	Dvorana KS Podpeč, Jezero 21, Preserje	g. Celec 041/638 517
		Zdravstveni del	Martina Škof, dr. vet. med.		
18. feb.	17.00	Apitehnični ukrepi	Jože Mur	Kulturni dom Poljane	g. Inglič 031/500 309
		Zdravstveni del	mag. Mira Jenko Rogelj, dr. vet. med.		
21. feb.	17.00	Apitehnični ukrepi	Milan Meglič	Sevniški grad, Sevnica	g. Zagorc 031/874 462
		Zdravstveni del	Anita Vraničar Novak, dr. vet. med.		
23. feb.	18.00	Apitehnični ukrepi	Vlado Auguštin	OŠ Dolsko	g. Mlakar 031/656 055
		Zdravstveni del	Martina Škof, dr. vet. med.		
2. mar.	18.00	Apitehnični ukrepi	Vlado Auguštin	Čebelarski dom Polhov Gradec	g. Prebil 031/604 309
		Zdravstveni del	Martina Škof, dr. vet. med.		

Posadi rožo za čebelo – Ohranimo čebele in naravo

Akcija Ohranimo čebele je bila lani v javnosti izjemo dobro sprejeta, to pa dokazuje tudi približno 30.000 podpisov pod peticijo za ohranitev čebel. To je zares velik dokaz, da se Slovenci zavedamo pomembnosti čebel in njihove vloge v naravi.

Letos namerava ČZS, JSSČ izdati posebno zgibančko o pomembnosti čebel, sajenja medovitih rastlin ter čistega okolja in narave za preživetje in ohranitev

naše kranjske čebele. Ob »Dnevu zemlje«, ki bo 22. aprila 2011, bomo zgibančko skupaj s semenom avtohtone, medovite, okrasne rastline izročili vsem, ki lahko kakor koli prispevajo k ohranitvi našega planeta za čebele in ljudi.

Več informacij najdete na spletni strani: www.ohranimo-cebele.si.

POPUSTI ZA ČLANE ČEBELARSKÉ ZVEZE SLOVENIJE

APIS M&D
4-odstotni popust*

Logar
4-odstotni popust*

Čebelarstvo
Rihar-Kocjan
4-odstotni popust*

Čebelarstvo
LUCKA
4-odstotni popust*

IZDELOVANJE ČEBELJIH PANJEV
MIZARSTVO
K R Ž E
4-odstotni popust*

Trgovina
ČEBELCA
4-odstotni popust*

TERME
SNOVIK
10-odstotni popust*

TPV
prikolice
20-odstotni popust*

medium
tisk & design
-10%
www.medium.si

Posamezna podjetja članom ČZS omogočajo nakupe s popusti. Aktualen seznam popustov bomo objavljali v vsaki številki Slovenskega čebelarja. ČZS pospešeno išče še dodatne popuste in ugodnosti za svoje člane.

* Podrobnejše podatke o popustih najdete na spletni strani ČZS: www.czs.si ali v uredništvu revije Slovenski čebelar, tel.: 01/729 61 14.

Trgovina ČEBELARNA
PRODAJNO RAZSTAVNI SALON
Kepic Milena s.p.
ČEBELARSKI CENTER BRDO PRI LUKOVICI

Delovni čas:
torek-petek: od 8. do 17. ure
sobota: od 8. do 12. ure
nedelja-prazn: zaprto

Za večje skupne izjeme delavnega časa pa uspešnojem dogovor.

Tel.: 01/729 61 18
Faks.: 01/729 61 31
cebelarna@gmail.com
gsm: 041 294 184

Nudimo vam:

- čebelarske opreme in pribor
- med in ostale čebelje izdelke
- dodatne izdelki iz čebeljih proizvodov
- čebelarstvo število

ČEBELARSTVO MARKO DEBEVEC

ČUŽA 7, 1360 VRHNIKA
tel.: (01) 755 12 82
faks: (01) 755 73 52

Delovni čas:

ob delavnikih 9.00-12.00

16.00-18.00

ob sobotah 9.00-12.00

APIS M&D®

Cenjene stranke obveščamo, da smo se preselili na Opekarsko 16 na Vrhniki.

AŽ-PANJI 10-SATNI

AŽ-TRIEŤAŽNI PANJ

PREDELAVA VOSKA V SATNICE
SAMO 0,75 €/KG

SATNIKI:
AŽ-VRTAN, LEPLJEN,
ZBIT 0,79 €/KOS
LR - STANDARD LR 2/3

PRAŠILČEK
AŽ 5- IN 7-SATNI
7S - 57,40 €, 5S - 52,20 €

- Naročeno blago pošljemo tudi po hitri paketni pošti (razen lomljivih artiklov).
- Prekuhava voščin brez medu in cvetnega prahu v zaprtih plastičnih vrečah.
- Po izjemno nizki ceni vam iz vašega voska izdelamo satnice – 0,75 eur/kg.
- Vosek steriliziramo pri 125 °C.
- Vosek odkupujemo po 3,55 eur za kilogram (po predhodnem dogovoru izplačilo v najkrajšem času).
- Z veljavno čebelarstvo izkaznico priznamo 4 % popust pri nakupu v vrednosti več kot 50 €.

GRELCI
ZA MED 179 €

KAKOVOSTNA RSF POSODA
IN TOČILA
AKCIJSKA CENA 298 €!

STANDARDNI LR-PANJ IN
DVOTRETIŇJSKI LR-PANJ
AKCIJSKA CENA 89,60 €!

ŽICA ZA SATNIKE RSF
250 g 4,5 €,
250 g CINK 2,2 €

KAKOVOSTNE POGAČE STIMULANS

SUPER AKCIJA

SATNICE – AŽ, LR: 0,69 €

- Panji so izdelani natančno in kakovostno.
- Uporabljamo vodoodporne materiale in lepila.
- Kakovostna izdelava po ugodni ceni.

PRIZNANO VZREJALIŠČE ČEBELJIH MATIC DEBEVEC

Ne zamudite sofinanciranja čebelarstva opreme RS in EU!

PRODAM

20 kg čebeljega voska, cena po dogovoru, tel.: 041/512 510.

Cvetni prah, propolis, vosek, akacijev med in matični mleček, odlična kakovost, skozi celo leto, tel.: 041/965 939.

Več vrst medu, tel.: 031/817 292.

Akacijev in lipov med, tel.: 031/882 295.

1500 kg cvetličnega, 600 kg akacijevega in 600 kg gozdnega medu, tel.: 031/810 337.

Cvetlični, akacijev, kostanjev, hojev in smrekov med ter propolis in cvetni prah, tel.: 031/787 235.

Cvetlični, lipov in akacijev med ter dva 300-litrska soda za med (inox), tel.: 051/440 338.

Ometalnik za čebele, nerjaveč, ter embalaran gozdni in lipov med, tel.: 031/480 444.

Sončni topilnik na 4 sate, tel.: 041/250 231.

Smukalnice in gradilnike, predstavljene lani v Celju, tel.: 031/360 467.

AŽ-satnike, lepljene, vrtane, zbite, in 12 V ometalnik, nerjaveč, nov, tel.: 041/835 668.

Lipove AŽ-satnike in 10 čebeljih družin na AŽ-satih, tel.: 041/443 547.

Lipove AŽ-panje 10-satarje, odlično narejene, malo rabljene, tel.: 05/364 50 19.

Novo lipove AŽ-panje 10-satarje, tel.: 041/822 366.

Novo čebelnjake in AŽ lipove satnike, tel.: 041/670 559.

TAM 4500 za prevoz 54 AŽ-panjev, dobro ohranjen, tel.: 041/354 837.

Tovornjak TAM 4500 s 60 naseljenimi panji, cena po dogovoru, tel.: 041/778 225.

20 novih AŽ-panjev 10-satarjev ter 15 novih 3-etažnih AŽ-panjev 10-satarjev, tel.: 031/501 801 (po 18. uri).

80 AŽ-panjev z zdravimi čebeljimi družinami, tel.: 02/568 41 37.

20 čebeljih družin z AŽ-panji 9-satarji v Pomurju, tel.: 031/413 877.

Več zdravih čebeljih družin na AŽ-satih, tel.: 04/510 93 93.

Čebelje družine na 9 in 10 AŽ-satih, tel.: 041/330 811.

Čebelje družine z lanskimi maticami na 5, 7 in 10 AŽ-satih, tel.: 041/244 590.

Čebelje družine na AŽ-, LR- in dvotretjinskih LR-satih, tel.: 040/455 855 (Kočevje).

KUPIM

Čebelji vosek, tel.: 030/604 005.

**VINKO KRIŽNIK
1922–2010**

Po kratkotrajni, a hudi bolezniji je v 89. letu starosti umrl naš dolgoletni član ČD Henrik Peternel Celje.

Čebelariti je začel že v mladosti v Loki pri Žusmu, vendar je moral prenehati zaradi službe, družine in selitve v Celje. Ker je imel čebele zelo rad, je po upokojitvi znova začel čebelariti. Čebele so bile njegove prijateljice, šum okoli čebelnjaka in njegov posebni vonj sta ga navdajala s čustvi topline in z željo po skrbi za te male, marljive žuželke, ki so neutrudno opaševale rastline in nabirale med. Njegov čebelnjak stoji v Loki na Vrhu, vendar mu pot, ki jo je moral prevoziti do tja, nikoli ni bila odveč, saj ga je delo

s čebelami pomirjalo. Z dušo in telesom je čebelaril več kot 30 let, za njegovo delo pa mu je ČD podelilo tudi več priznanj.

ČD Henrik Peternel Celje

**ANTON KOLENC
1928–2010**

V začetku oktobra, smo se na pokopališču v Vojniku poslovili od dolgoletnega člana našega društva Antona Kolenca.

Rodil se je pred 82 leti v številni kmečki družini v okolici Trojan, kjer je tudi začel čebelariti. Pozneje ga je njegova življenjska pot vodila v Celje, kjer si je ustvaril družino in se zaposlil v Cinkarni, doma pa je pridno čebelaril s številnimi čebeljimi družinami. Kot dolgoletni član društva je deloval v različnih organih ter za svoje delo prejel številna odlikovanja in priznanja.

ČD Henrik Peternel Celje

OSMRTNICE**MARKO LOTRIČ
1935–2010**

Čebelice so že izletavale in iskale prvo pomladansko cvetje, ko smo se čebelarji ČD Železniki poslavljali

od našega zvestega čebelarja in prijatelja Marka Lotriča. V prerani grob smo ga pospremili prav na njegov 75. rojstni dan.

V svojem bogatem življenju je bil dejaven na številnih področjih. Izučil se je za sodarja, potem pa se je več let izpopolnjeval in v tovarni Alples opravljal odgovorno delo v komercialni službi. Pot ga je vodila po vsej Evropi, od koder se je z veliko ljubeznijo vračal k svoji družini in čebelicam. Te so ga spremljale dolga leta, s prijatelji čebelarji pa jih je prevajal po Sloveniji in tudi čez njene

meje, vedno od 30 do 40 panjev. Vzorno je skrbel za zdravje čebel, se izobraževal ter deloval v upravnem in nadzornem odboru društva.

Veliko svojega časa je namenil tudi delu v Ribiški družini Železniki, ki mu je podelila več nagrad, prav tako pa je prejel tudi več odličij Antona Janše

Kljub bolezni, ki ga je doletela že leta 1990, je nad svojo hišo postavil nov čebelnjak, lepo poslikan z narodnimi motivi. Ljubezen do čebel je posredoval tudi svoji družini, ki bo poslej nadaljevala njegovo vestno delo.

Pogrešamo njegovo drznost, iskričnost in zavzetost za delo, v spominu pa ga bomo ohranili kot dobrega čebelarja in poštenega prijatelja.

ČD Železniki

ALOJZIJ MORN 1932–2010

Po hudi in neozdravljivi bolezni se je 11. novembra lani od nas poslovil Alojzij Morn. Rojen je bil 3. februarja 1932 v Ludranskem vrhu na obronkih Smrekovca, nadvse rodovitnega hriba vulkanskega izvora, poraslega z medovitim drevjem in bogato podrastjo. Nič čudnega ni, da je že v otroških letih brskal po panjih za sladkim medom, saj ga je bilo v teh krajih vedno v izobilju. Otroška leta je preživel na kmetiji, osnovno šolo pa je v takratnih viharjih časih končal v Črni na Koroškem.

Sprva se je zaposlil pri gozdnem gospodarstvu, pozneje pa v obratih Rudnika svinca in cinka Mežica. Opravil je potrebne kvalifikacije in v takratnem podjetju TGP Pogorevc opravljal dela hišnika in kurjača v Delavskem domu v Žerjavu, s katerim

je upravljalo omenjeno podjetje. Kmalu je spoznal bodočo ženo Miro, se z njo poročil in v nadvse uspešni in harmonični zakonski zvezi sta se rodila hčerka Mirica in sin Lojzek. Družina je v medsebojnem razumevanju mirno in zadovoljno živela brez kakršnih koli pretresov. Ko je Alojziju po letih težkega fizičnega dela začelo pešati zdravje, je sprejel službo hišnika v osnovni šoli v Črni na Koroškem, kjer je delal vse do zaslužene upokojitve.

Resneje se je s čebelami začel ukvarjati leta 1976, leta 1979 pa je postal tudi član naše čebelarke organizacije. Svoj čebelnjak je postavil na zemljišču nad osnovno šolo in okolico zasadil z medovitimi cveticami in drevjem. Povprečno je čebelaril s tremi panji, kot je rad dejal, bolj za dušo kot za korist. Številne ure je presedel na klopici pred čebelnjakom, modroval, se pogovarjal s čebelami, jih pronicljivo opazoval in vedno znova načrtoval nove posege. Prav za leto 2011 je načrtoval preureditev čebelnjaka, vendar mu je to preprečila kruta usoda.

V nedeljo, 14. novembra 2010, je bil lep in sončen dan. Čebel ni bilo na spregled, saj so se že stisnile v gručice. Dan je bil primeren za vse kaj drugega kot za slovo od prijatelja, znanca in čebelarja Alojzija Morna. Ohranili ga bomo v trajnem spominu.

ČD Žerjav

JANEZ SMOLEJ ST. 1918–2010

Tiho in mirno, kot je živel, nas je konec lanskega poletja zapustil dolgoletni član našega ČD Janez Smolej starejši. Rodil se je leta 1918 v Bistrici pri Trziču, kjer je preživel

svoje otroštvo. Že kot mlad fantič je začel čebelariti.

V Trziču se je izučil za mizarja, pozneje pa je svoje znanje izpopolnil in postal mojster. V tem kraju si je ustvaril tudi družino. Bil je spreten in natančen, sam si je izdelal AŽ-panje in si ob svoji hiši postavil tudi ličen čebelnjak za dvajset čebeljih družin.

V okviru društva, katerega član je bil več kot 50 let, se je veliko naučil o čebelarjenju. Dve mandatni obdobji je bil vester član upravnega odbora ČD. Zelo je bil navezan na naravo in seveda tudi na čebele. Veliko svojega znanja je posredoval mladim in sosednjim čebelarjem. Ob slovesu smo mu hvaležni za njegovo nesebično delo, ki ga je namenil čebelam.

K zadnjemu počitku na pokopališče v Kovorju smo ga konec lanskega avgusta pospremili tudi tržiški čebelarji z društvenim praporom. Vestnega čebelarja in dolgoletnega člana društva bomo ohranili v lepem spominu

ČD Trzič

BRANIMIR PEER 1927–2010

V začetku novembra lani smo se poslovili od člana našega ČD »Mlinšek« Velenje Branka Peera. Član društva je bil kar 58 let. Za njegovo vestno delo mu je ČD »Mlinšek« podelilo odličje A.J. III. stopnje.

Branko je bil aktiven udeleženec NOB, zelo dejaven je bil tudi v krajevni skupnosti, za vedno pa bo ostal bogat arhiv njegovih fotografij, tako v krajevni skupnosti kot tudi v našem društvu.

Hvala ti, Branko, za vsa tvoja dobra dela – veliko jih je bilo. Ohranili te bomo v lepem spominu.

ČD »Mlinšek« Velenje

PE ČEBELARSKI CENTER MARIBOR

Streliška 150, Maribor - Tel/Fax: 02 / 331 80 10

*Delovni čas: od ponedeljka do petka od 9. do 17. ure,
sobota: od 8. do 13. ure; v nedeljo zaprto.*

PE ČEBELARNA OB PARKU

Tyrševa 26, Maribor, Tel./Fax: 02/251 60 12

*Delovni čas od marca do novembra:
Pon., sre., pet. odprto od 9h - 13h, julij, avgust zaprto*

Nudimo vam:

Voščene satnice AŽ, LR

**Satniki AŽ - lipovi, rogljičeni
Panji AŽ, LR, LR 2/3**

**Drobni pribor, zaščitna
oprema za čebelarjenje**

Posode in točila za med...

**Sladkor in sladkorne
pogače, sirup za čebele,**

**Naročeno blago vam lahko pošljemo po hitri pošti,
pri večji količini pa po želji dostavimo na dom!**

**kozarce za med,
pokrovčke s čebeljimi motivi,**

stekleničke za propolis,

**steklenice raznih oblik in
velikosti,**

**kartonsko in plastično
embalažo**

GSM: 051 /348-426

e-mail: jana.pp@amis.net

JANA - Trgovina, posredovanje, zastopanje - Jana Pušnik Pokrivač s.p., Maribor

Revija Slovenski čebelar je ustanovilo Slovensko čebelarsko društvo za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko leta 1898. Izdaja ga Čebelarska zveza Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica.

Spletne strani ČZS: www.czs.si. Slovenski čebelar: www.czs.si/slovenskicebelar.php. Opazovalno-napovedovalna služba: www.czs.si/Napoved/napoved_medenja.php. Avtomatski odzivnik za paše - tel.: (01) 729 61 20. Čebelarska knjižnica Janeza Goličnika: vsak delovni četrtek med 13. in 17. uro, www.czs.si/knjznica.php. Ohranimo čebele: www.ohranimo-cebele.si. Sklad za ohranitev kranjske čebele: www.czs.si/sklad.php. Spletna trgovina ČZS: www.czs.si/eshop/index.php.

Kontaktni podatki Čebelarske zveze Slovenije: tajništvo: (01) 729 61 00, faks: (01) 729 61 32, uredništvo (01) 729 61 14, Anton Tomec, tajnik: (01) 729 61 02, anton.tomec@czs.si, Barbara Dimc, poslovna sekretarka: 041 370 409, info@czs.si, Boštjan Noč, predsednik: 040 436 512, nocb@czs.si, urednik Marko Borko: 051 637 204, marko.borko@czs.si.

Kontaktni podatki Javne svetovalne službe v čebelarstvu: Lidija Senič, vodja službe: 040 436 515, lidija.senic@czs.si, Vlado Augustin, spec. za tehnologijo: 040 436 516, vlado.augustin@czs.si, Tanja Magdič, spec. za ekonomiko: 040 436 513, tanja.magdic@czs.si, Andreja Kandolf, spec. za zagotavljanje varne hrane: 040 436 514, andreja.kandolf@czs.si, Nataša Lilek, spec. za zagotavljanje varne hrane: 040 436 519, natasa.lilek@czs.si, Tomaž Samec, spec. za zagotavljanje varne hrane: 040 436 517, tomaz.samec@czs.si, Nataša Klemenčič Štrukelj, administrativna delavka, (01) 729 61 24, 040 436 518, natasa.klemencic.strukelj@czs.si.

Uredniški odbor: Vlado Augustin, Marko Borko, dr. Janez Grad, Janez Gregori, prof. biol., Miro Leskovec, Borut Preinfalk, dr. vet. med., Maja Smodiš Škerl, dr. vet. med., Rodoljub Živadinović, dr. med.

Urednik: Marko Borko, univ. dipl. ped., lektorica: Nuša Radinja, prof.

Reklamni oglasi: cela barvna stran 500 € (ovitek) oz. 300 € (notranjost), pol strani 150 €, tretjina strani 100 €, četrt strani 70 €, petina strani 50 €, pasica 20 €. Popust pri ceni za 3- do 5-kratno objavo reklamnega oglasa je 10 %, za 6- do 10-kratno objavo 20 %, za celoletno objavo 30 %. Člani lahko dvakrat na leto objavijo brezplačne oglase do 20 besed, vsaka nadaljnja beseda je 0,25 €. Splošni oglasi po 0,25 € za besedo, enako tudi za osmrtnice, ki vsebujejo več kot 80 besed. Cene so brez DDV.

Transakcijski račun ČZS: 02300-0013332083, matična številka ČZS: 5141729, ID za DDV: SI 81079435, šifra dejavnosti: 94.120.

Avtorjem priporočamo, da v člankih uporabljajo strokovno izrazje v skladu s Čebelarskim terminološkim slovarjem. Mnenje avtorjev člankov ni nujno mnenje uredništva. Uredništvo ne odgovarja za vsebino malih oglasov. Prispevki so v elektronski obliki brezplačno in javno objavljeni na spletnem portalu ČZS, spletnem portalu Digitalne knjižnice Slovenije in drugih spletnih straneh.

Oddaja prispevkov: članki do petega, obvestila, reklame, mali oglasi do desetega v mesecu.

Priprava za tisk in tisk: Littera picta, d. o. o., Barletova cesta 4, 1215 Medvode

Naklada: 6850, Tiskano: 26. 1. 2011

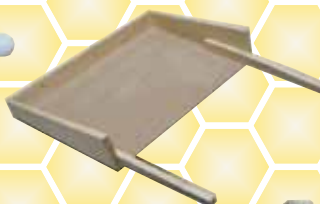
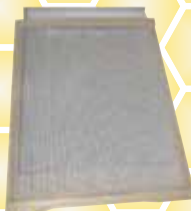
Revija Slovenski čebelar, ki jo izdaja Čebelarska zveza Slovenije s sedežem na Brdu pri Lukovici, je vpisana v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za kulturo RS, pod zaporedno številko 585.

Izdaja Slovenskega čebelarja je delno financirana iz sredstev Javne svetovalne službe v čebelarstvu.

ČEBELARSTVO RIHAR - KOCJAN

Robert Kocjan s.p.
Gabrje 42, 1356 Dobrova

Tel.: 01 36 41 106, faks.: 01 36 41 307, GSM.: 031 351 964
e-pošta: robineli@siol.net WWW.RIHAR-KOCJAN.SI

IZDELUJEMO:

- hladno valjane satnice
- žične matične rešetke
- rogljičene satnike AŽ
- satnike LR
- testne mreže
- plastična obešala
- plastična razstojšča
- kozice 11 in 14 satne
- usipalnike lesene
- plastične odtočne pipe
- lovilce rojev-lesice
- smukalce za cvetni prah
- zaščitne obleke in rokavice
- čebelarške lopatke
- kuhamo staro satje

(staro satje, brez medu sprejemamo v PVC vrečah do 31.03.2011 !!!)

ČEBELARJEM Z VELJAVNO ČLANSKO IZKAZNICO
PRIZNAMO 4% POPUST PRI
GOTOVINSKEM NAKUPU NAD 50 EUR V NAŠI
PRODAJALNI.

Naročeno blago vam lahko odpošljemo s paketno pošto.

**Delovni čas: pon. - čet.: 08-12 in 15-18,
pet.: 08-15**

**ZMERNE CENE - TRADICIJA - KVALITETA - IZKUŠNJE,
PRIDOBLJENE V LASTNEM ČEBELARSTVU**